

2017

T.C. AHİLER KALKINMA AJANSI

**NİĞDE BÜYÜKBAŞ
HAYVANCILIK
ETÜDÜ**

NİĞDE BÜYÜKBAŞ HAYVANCILIK ETÜDÜ

Davut YEŞİL

21.03.2017

İÇİNDEKİLER

1.	GİRİŞ	4
2.	SEKTÖREL MAKRO ANALİZ	5
2.1.	Süt Sığırcılığına Genel Bakış.....	5
2.2.	Süt Sığırcılığının Küresel Ölçekte Durumu.....	5
2.3.	Süt Sığırcılığında Küresel Ölçekte Lider Ülkeler, İhracat Ve İthalat Verileri.....	15
2.4.	Küresel Ölçekte Et ve Süt Sığırcılığının Geleceği 2013=100	22 24
2.5.	Küresel Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler/Kuruluşlar	32
2.6.	Küresel Ölçekte Süt Sığırcılığını Etkileyen Politikalar	35
2.6.1.	Hayvancılık Sektöründe AB Ortak Piyasa Düzeni (OPD) Uygulamaları.....	35
2.6.2.	Süt ve Süt Ürünleri Ortak Piyasa Düzeni (OPD)	35
2.6.3.	Kırsal Kalkınma ve Mali Destekler.....	36
2.6.4.	Doğal Kaynakların Korunmasına Yönelik Politikalar	36
2.6.5.	İnsan, Hayvan ve Çevreyi Esas Alan Üretim Politikaları.....	36
3.	ULUSAL ÖLÇEKTE ANALİZ	37
3.1.	Türkiye’de Süt Sığırcılığına Genel Bakış.....	37
3.2.	Süt Sığırcılığının Ulusal Ölçekteki Durumu	37
3.3.	Türkiye’nin Canlı Hayvan İthalat ve İhracat Analizi.....	42
3.4.	Ulusal Ölçekte Faaliyet Gösteren Dernekler/ Kuruluşlar	44
3.5.	Ulusal ölçekte sektörü etkileyen politikalar	48
4.	BÖLGESEL/YEREL ANALİZ	48
4.1.	Sektörün bölgedeki gelişimine genel bakış	48
4.2.	Bölgenin Rekabet Avantajları	52
4.3.	SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ İhracat Ve İthalat Yapısı	57
4.4.	Bölgede Sektördeki Kilit Oyuncular.....	61
4.5.	Bölgede Sektörü Destekleyen Kurum Ve Kuruluşlar	61
5.	50 BAŞ KAPASİTELİ SERBET DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI ÖRNEK ÇALIŞMASI	63
5.1.	GENEL YATIRIMIN MALİYETİ	63
5.2.	İşletme Sermayesi İhtiyacı.....	63
5.3.	Yatırımın Finansman Kaynakları.....	63
5.4.	İŞLETME DÖNEMİ BİLGİLERİ	64
5.4.1.	Yıllık İşletme Giderleri	64
5.4.2.	Yıllık İşletme Gelirleri	65
5.5.	Yıllık İşletme Gelir-Giderleri	65
5.6.	Mali Tablolar	65
5.6.1.	Kar - Zarar Tablosu	65
6.	REFERANSLAR	79

TABLÖLAR

Tablo 2.2.1. Dünyada en fazla sığır varlığına sahip olan otuz ülke 2009-2013 yılları sığır varlığı, bin baş, indeks 2009:100 (FAOSTAT, 2014).....	7
Tablo 2.2.2. Kıtalar arası hayvan sayısı 2009-2013, baş, indeks 2009=100, (FAOSTAT, 2014)	9
Tablo 2.2.3. Dünyada en çok inek sütü üreten otuz ülke (2008-2009), ton, (FAOSTAT, 2014)	10
Tablo 2.2.4. Kıtalaraya göre dünya süt üretimi, ton İndeks 2008=100, (FAOSTAT, 2014)	12
Tablo 2.2.5. Dünyada 2008-2012 yıllarında en fazla sığır eti üreten otuz ülke, ton (FAOSTAT, 2014)	13
Tablo 2.3.1. Dünyada en fazla canlı sığır ihraç eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014).....	16
Tablo 2.3.2. Dünyada en çok canlı sığır ithal eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014)	18
Tablo 2.3.3. En önemli ithalatçı beş ülkenin 2007-2011 yılları arasında canlı sığır ithal etikleri ülkeler ve hayvan sayısı, baş (FAOSTAT, 2014)	20
Tablo 2.4.1. Dünya sığır eti üretimi tahmini, ton (OECD-FAO, 2014).....	24
Tablo 2.4.2. 2 Dünya süt üretimi tahmini (2013-2023 yılları), ton, İndeks, 2013=100 (OECD-FAO, 2014).....	28
Tablo 2.5.1. Küresel ölçekte faaliyet gösteren dernek, kuruluş ve örgütler	32
Tablo 3.2.1. Türkiye’de Sığır genotiplerinin 2008-2013 yıllarındaki değişimi, baş, İndeks, 2008=100, (TÜİK, 2014).....	38
Tablo 3.2.2. Dişi sığır varlığının ırklara göre dağılımı (E-İslah, 2013).....	39
Tablo 3.2.3. AB ve Türkiye’de işletme sayısı ve ortalama sığır sayısı (E-İslah, 2013; EC, 2013).....	39
Tablo 3.2.4. Türkiye’de hayvansal üretim, ton, İndeks 2001=100 (TÜİK, 2014)	39
Tablo 3.2.5. Türkiye’de sığır genotiplerine göre sağılan hayvan sayısı ve süt üretim miktarı (TÜİK, 2014).....	39
Tablo 3.2.6. Türkiye’de türlere göre kırmızı et üretimi (TÜİK, 2014)	41
Tablo 3.3.1. Türkiye’nin Canlı sığır ithalat ve ihracatı miktar ve değeri (FAO, 2014).....	42
Tablo 3.3.2. Türkiye’nin 2007-2011 yılları ülkelere göre canlı sığır ithalatı (FAO, 2014)	43
Tablo 3.3.3. Türkiye’de canlı hayvan ihracatı en yüksek olan on il ve ihracat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2013).....	43
Tablo 3.3.4. Türkiye’nin canlı hayvan ithalatı en çok olan iller ve ithalat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2013).....	44

Tablo 3.4.1. Ulusal ölçekte faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar	45
Tablo 4.1.1. Son beş yıllık dönemde Niğde sığır varlığının TR71 bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi, İndeks 2009=100 (TÜİK, 2014)	48
Tablo 4.1.2. Niğde ili sığır varlığı (TÜİK, 2014).....	50
Tablo 4.1.3. Türkiye’de 2013 yıl verilerine göre en fazla sığıra sahip on il ve sığır genotiplerinin oranı (TÜİK, 2014)	51
Tablo 4.1.4. Niğde damızlık sığır yetiştiricileri birliğine kayıtlı işletmelerde bulunan sığır ırkları varlığı ve oranı (NDSYB, 2014).....	51
Tablo 4.1.5. Niğde ilinde yıllara göre inek sütü üretim (ton) Miktarları (TÜİK, 2014)	52
Tablo 4.2.1. Bölgesinde alt bölgeler ve alt bölgelerde yer alan ilçeler	53
Tablo 4.3.1. Türkiye ve Niğde ili sektörel ihracat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TÜİK, 2014)	58
Tablo 4.3.2. Türkiye ve Niğde İli sektörel ithalat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TÜİK, 2014)	59
Tablo 4.4.1. Niğde ili 2013 yılı toplam ihracatı ve önemli 10 ihracatçı firma (NİTSO, 2014)	61
Tablo 5.1.1 İcmal	63
Tablo 5.2.1 İşletme sermayesi ihtiyacı.	63
Tablo 5.4.1 Yıllık İşletme Giderleri.....	64
Tablo 5.6.1 Kar Zarar Tablosu.....	66
Tablo 5.6.2 Nakit Akım Tablosu.....	67
Tablo 5.6.3 İnşaat Yaklaşık Maliyet Tablosu.....	68

1. GİRİŞ

İç Anadolu Bölgesinin güneydoğusunda, Orta Torosların içinde yer alan Bolkarlar ve Aladağların kuzeye doğru kıvrımlaşarak sokulduğu alanın kuzeyinde kalan Niğde ilinin komşuları kuzeybatıda Aksaray, kuzeyde Nevşehir, kuzeydoğuda Kayseri, batı ve güneybatıda Konya, güneyde Bolkar dağları ile Mersin, güneydoğu ve doğuda Aladağların oluşturduğu doğal sınırlar ile Adana'dan ayrılır.

Niğde Cumhuriyetin ilk yıllarında çok büyük yüz ölçümüne sahip illerden biri iken daha sonra bünyesinden Nevşehir ve Aksaray illerini çıkararak topraklarının büyük bir kısmını kaybetmiştir.

İl'in yüzölçümü 7.795,22 km², denizden yüksekliği 1.229 metredir. İl topraklarının % 28.8'i dağlık, % 41.2'si dalgalı arazi ve yayla, % 30'u ovalıktır.

İl yüzölçümünün en büyük arazi grubunu yüzde 35,38 ile tarım arazisi oluşturmaktadır. Mera olarak kullanılan arazi grubu % 32,17'dir. Kullanışsız arazi grubu ise % 24,48'dir. En düşük arazi grubunu ise % 7,97 oranı ile orman ve fundalık alanlar oluşturmaktadır.

Niğde ekonomisi tarım sektörü ağırlıklı bir yapıya sahiptir. 2015 yılı itibarıyla elde edilen gayri safi gelir içinde tarımın payı % 38'dir. Niğde'mizde 2015 yılında Gayri Safi Bitkisel üretim değeri 1.866.950.148 TL, Hayvansal üretim değeri 924.035.987 TL olmak üzere toplam tarımsal üretim değerimiz 2.790.986.135 TL olarak gerçekleşmiştir. İlde 2015 yılı kırsal nüfus başına düşen gayri safi tarımsal gelir 17.651,73 TL'ye, toplam nüfus başına düşen gayri safi tarımsal gelir 8.115,74 TL'ye yükselmiştir.

Niğde arazi varlığının 251.341 hektarlık bölümü (% 32,24) çayır-mera olarak kullanılmaktadır. Ancak önemli büyüklükte çayır-mera alanlarına sahip olmasına rağmen İl'de hayvancılık yeterince gelişmemiştir. İlimizdeki tarımsal kalkınma kooperatiflerince hayvancılığı geliştirme projesi kapsamında dağıtılan büyükbaş ve küçükbaş hayvanlar nedeniyle hayvan varlığında önemli miktarda artış kaydedilmiştir

Bu çalışmada Ajansımız Niğde Yatırım Destek Ofisi olarak potansiyel yatırımcılara bir fikir verme amacı ile ilimizde son yıllarda önemli ölçüde gelişen büyükbaş hayvancılık konusu araştırılmıştır.

2. SEKTÖREL MAKRO ANALİZ

2.1. SÜT SIĞIRCILIĞINA GENEL BAKIŞ

Hayvansal üretim dünyada karasal alanın yaklaşık %30'nda yapılmakta ve enaz 1.4 trilyon dolarla önemli bir ekonomik değere sahiptir. Hayvancılık sektöründe uzun market zincirleriyle genel olarak 1.3 milyar insan çalışmakta, küresel ve direk olarak gelişmekte olan ülkelerde 600 milyon fakir aile işletmelerini etkilemektedir. Hayvancılık savunmasız işletmeler için önemli bir risk azaltma stratejisidir. Hayvansal üretim dünyada enerji tüketiminin %17'sini, protein tüketiminin ise %33'nü karşılamaktadır. Hayvansal üretimin; tabi kaynaklar, halk sağlığı, sosyal statü ve ekonomik gelişme üzerine olumlu ve olumsuz etkileri vardır. Hayvansal üretim gelişmekte olan ülkelerde en hızlı gelişen tarım sektörüdür. Tarımsal üretimde hayvancılığın payı %30 civarlarında ve bu oran artarak devam etmektedir. Gelişmekte olan ülkelerde, kentleşme, nüfusun ve gelirin artmasıyla hayvansal üretimdeki artış daha da hızlanmaktadır (Thornton, 2010). Dünyada hayvansal üretim gelişmiş ve gelişmekte olan ülkeler arasındaki ikilemle karakterize edilir. Dünya et üretimi tahmini olarak 2012 yılında 304,2 milyon ton ve bunun da 63,3 milyon tonu sığır etidir. Gelişmiş ülkelerde kişi başı et tüketimi 33.5 kg, gelişmiş ülkelerde ise 76.2 kg, ortalama 41.9 kg' dır (FAO, 2014).

2.2. SÜT SIĞIRCILIĞININ KÜRESEL ÖLÇEKTE DURUMU

Dünya sığır varlığı 2009-2013 yılları arasında yaklaşık olarak %2.4 artmıştır. 2013 yılı verilerine göre sığır varlığı en fazla olan beş ülke sırasıyla Brezilya, Hindistan, Çin, ABD ve Etiyopya'dır (Tablo 2.2.1; FAOSTAT, 2014). Coğrafi olarak bakıldığında Afrika, Amerika, Asya, Avrupa ve Okyanusya dünya hayvan varlığının %20, %34, %35, %8, %3'ünü oluşturmaktadır. Afrika, Asya ve Okyanusya'da hayvan sayısı 2009-2013 yıllarında sırasıyla %7.34, %3.57 ve % 4.20 artmasına karşın, Avrupa'da %3.36; Amerika kıtasında ise % 0.36 azalmıştır (Tablo 2.2.2). Dünyada süt üretiminde en yüksek olan otuz ülke Tablo 2.2.3'de verilmiştir. Dünya 2012 yılı toplam süt üretimi 626000000 ton olup, sığır sütü üretiminde söz sahibi olan beş ülke ise sırasıyla ABD, Hindistan, Çin, Brezilya ve Rusya'dır. Bu ülkelerin 2012 yılı sığır sütü üretimleri sırasıyla 90865000, 54000000, 37768000, 32304400 ve 31576000 ton 'dur. Dünya süt üretimi 2008-2012 yılı arasında ise %7 artmıştır. Görüldüğü gibi sığır varlığındaki artış %2.4 olmasına karşın inek sütü üretimindeki artışın %7 artmasının sebebi, hayvanların genotipik değerinin yükselmesi, çevre şartları iyileşmesi, beslemedeki gelişmeler ve sağlık önlemlerinden kaynaklanmaktadır. Kıtalar arası 2008-2012 yılları arasında süt üretimdeki

değişim (Tablo 2.2.4), Afrika, Amerika, Asya, Avrupa ve Okyanusya'da kıtalarında sırasıyla %14, %7, %11, %1 ve %21 olarak artmıştır. Kıtaların aynı sırada dünya süt üretimdeki payları ise %5, %29, %27, %34 ve %5 seviyesindedir. Dünya süt üretiminde payları %5 seviyesinde olan Afrika ve Okyanusya kıtası süt üretimi 2008-2012 yılları arasında %15 seviyelerinde artırmışlardır. Asya kıtası ise dünya süt üretiminin %27'sini karşılamakta ve süt üretimini %11 artırmıştır. Avrupa ise %1'lik bir artış sağlamıştır.

Dünya sığır eti üretimiyle ilgili bilgiler Tablo 2.2.5'de verilmiştir. Tablo.2.2.5'de görüldüğü gibi toplam sığır eti üretimi 2008-2010 yılları arasında bir artış göstererek 63062300 ton' a ulaşmış, ancak bu tarihten sonra düşüş göstermiş ve 2012 yılında 62737300 ton olarak gerçekleşmiştir. Ancak 2008-2012 yılları arasında toplam sığır eti üretimi % 0.06 artmıştır. Dünya sığır varlığındaki %2.4'lük artışın et üretimine yansımadağı görülmektedir. Dünya sığır eti üretiminde ABD, Brezilya, Çin, Arjantin ve Avustralya ilk beş sırayı almaktadırlar. Dünya nüfusu artmasına paralel olarak sığır eti üretiminde artışın olmaması, dünya piyasalarında sığır eti fiyatlarının yükseliş trendi göstermesine sebep olmaktadır. Bu sığır eti fiyatında artışın devam edeceği tahmin edilmektedir.

Tablo 2.2.1. Dünyada en fazla sığır varlığına sahip olan otuz ülke 2009-2013 yılları sığır varlığı, bin baş, indeks 2009:100 (FAOSTAT, 2014)

Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011	Ülke	2012	Ülke	2013	Değişim indeksi
Dünya	1459960	Dünya	1469040	Dünya	1468000	Dünya	1480000	Dünya	1494350	102
Hindistan	205940	Hindistan	210384	Brezilya	212815	Hindistan	213000	Brezilya	217400	106
Brezilya	205308	Brezilya	209541	Hindistan	210824	Brezilya	211000	Hindistan	214350	104
Çin	119552	Çin	121431	Çin	114899	Çin	114000	Çin	113637	95
ABD	94521	ABD	93881	ABD	92682	ABD	90769	ABD	89299	94
Arjantin	54464	Etiyopya	53382	Etiyopya	52129	Etiyopya	53990	Etiyopya	54000	99
Etiyopya	50884	Arjantin	48949	Arjantin	46000	Arjantin	49597	Arjantin	51095	100
Sudan	41563	Sudan	41761	Sudan	41839	Sudan	41917	Sudan	41917	101
Pakistan	33029	Pakistan	34285	Pakistan	35568	Pakistan	36900	Pakistan	38300	116
Meksika	32307	Meksika	32642	Meksika	32936	Meksika	31925	Meksika	32000	99
Avustralya	27907	Kolombiya	27329	Avustralya	28506	Avustralya	28418	Avustralya	29291	105
Kolombiya	26432	Avustralya	26733	Kolombiya	25156	Kolombiya	23494	Bangladeş	24000	91
Bangladeş	22976	Bangladeş	23051	Bangladeş	23121	Bangladeş	23195	Kolombiya	23141	101
Meksika	21038	Meksika	20671	Tanzanya	21300	Tanzanya	21125	Tanzanya	21500	102
Fransa	19825	Fransa	19546	Meksika	19968	Meksika	20134	Nijerya	20000	101

Tanzanya	19100	Tanzanya	19246	Fransa	19086	Nijerya	19200	Meksika	19930	104
Kenya	17468	Kenya	17863	Nijerya	18871	Kenya	19129	Kenya	19500	112
Venezuela	17000	Nijerya	16013	Kenya	18174	Fransa	19006	Fransa	19096	112
Nijerya	16435	Venezuela	14134	Endonezya	14824	Endonezya	15981	Endonezya	16607	101
Güney Afrika	13761	Güney Afrika	13731	Venezuela	14334	Venezuela	14527	Myanmar	14700	107
Myanmar	13186	Myanmar	13609	Myanmar	14088	Myanmar	14500	Venezuela	14500	110
Kanada	13180	Endonezya	13582	Güney Afrika	13688	Güney Afrika	13888	Güney Afrika	14000	106
Almanya	12945	Kanada	13013	Almanya	12563	Paraguay	13291	Türkiye	13917	108
Endonezya	12759	Almanya	12809	Uganda	12467	Uganda	12840	Paraguay	13377	105
Uruguay	12490	Paraguay	12305	Paraguay	12437	Almanya	12477	Uganda	13000	104
Uganda	11751	Uganda	12104	Kanada	12155	Türkiye	12386	Almanya	12587	107
Paraguay	11643	Uruguay	11800	Uruguay	11808	Kanada	12305	Kanada	12215	105
Türkiye	10860	Türkiye	10724	Türkiye	11369	Uruguay	11410	Uruguay	11500	106
İngiltere	10025	İngiltere	10112	Yeni Zelanda	10021	Yeni Zelanda	10180	Nijer	10200	102
Yeni Zelanda	9961	Madagaskar	9881	Madagaskar	9956	Nijer	10126	Yeni Zelanda	10182	102
Madagaskar	9805	Yeni Zelanda	9864	İngiltere	9933	Madagaskar	10031	Madagaskar	10030	102

Tablo 2.2.2. Kıtalar arası hayvan sayısı 2009-2013, baş, indeks 2009=100, (FAOSTAT, 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013	Değişim indeksi	Kıtalar göre oransal dağılım,%
Dünya	1459960000	1469040000	1468360000	1478720000	1494350000	102	100
Afrika	280492000	285504000	291654000	297988000	301078000	107	20
Amerika	512824000	509764000	506888000	505433000	510999000	100	34
Asya	502033000	511957000	509207000	514159000	519972000	104	35
Avrupa	126015000	124477000	121346000	121797000	122078000	97	8
Okyanusya	38599900	37332600	39266700	39344800	40221500	104	3

Tablo 2.2.3. Dünyada en çok inek sütü üreten otuz ülke (2008-2009), ton, (FAOSTAT, 2014)

Ülkeler	2008	Ülkeler	2009	Ülkeler	2010	Ülkeler	2011	Ülkeler	2012
Dünya	587000000	Dünya	592000000	Dünya	602000000	Dünya	613000000	Dünya	626000000
ABD	86177400	ABD	85880500	ABD	87474400	ABD	89015200	ABD	90865000
Hindistan	49810000	Hindistan	52200000	Hindistan	54903000	Hindistan	53500000	Hindistan	54000000
Çin	35873800	Çin	35509800	Çin	36036000	Çin	36928900	Çin	37768000
Rusya	32110700	Rusya	32325800	Rusya	31585200	Brezilya	32096200	Brezilya	32304400
Almanya	28656300	Almanya	29163700	Brezilya	30715500	Rusya	31385700	Rusya	31576000
Brezilya	28440500	Brezilya	29085500	Almanya	29616300	Almanya	30323500	Almanya	30506900
Fransa	23564900	Fransa	22659200	Fransa	23331800	Fransa	24361100	Fransa	23983200
Yeni Zelanda	15216800	Yeni Zelanda	16483000	Yeni Zelanda	17010500	Yeni Zelanda	17893800	Yeni Zelanda	20053000
İngiltere	13719000	İngiltere	13852000	İngiltere	14071000	İngiltere	13849000	Türkiye	15977800
Polonya	12425300	Polonya	12447200	Pakistan	12437000	Türkiye	13802400	İngiltere	13884000
Pakistan	11550000	Pakistan	11985000	Türkiye	12418500	Pakistan	12906000	Pakistan	13393000
Ukrayna	11523800	Türkiye	11583300	Polonya	12278700	Polonya	12413800	Polonya	12667800
İtalya	11285900	Hollanda	11468600	Hollanda	11626100	Hollanda	11641700	Arjantin	11815000
Hollanda	11285900	Ukrayna	11363500	Ukrayna	10977200	Arjantin	11206000	Hollanda	11675400
Türkiye	11255200	İtalya	10560300	Meksika	10676700	Ukrayna	10804000	Ukrayna	11260100
Meksika	10765800	Meksika	10549000	Arjantin	10501900	Meksika	10724300	Meksika	10880900

Arjantin	10320300	Arjantin	10366300	İtalya	10500000	İtalya	10479100	İtalya	10579600
Avustralya	9223000	Avustralya	9388000	Avustralya	9023000	Avustralya	9101000	Avustralya	9480130
Kanada	8140000	Kanada	8213300	Kanada	8243000	Kanada	8400000	Kanada	8450000
Japonya	7982030	Japonya	7910410	Japonya	7720460	Japonya	7474310	Japonya	7630420
Kolombiya	7431480	İran	6620240	Belarus	6594500	Özbekistan	6712200	Özbekistan	7195480
İspanya	6339900	Belarus	6547000	İran	6391400	İspanya	6522000	Belarus	6753600
Belarus	6195300	Kolombiya	6285410	İspanya	6357140	Belarus	6485200	İran	6550000
İran	5965730	İspanya	6251400	Kolombiya	6285130	İran	6425000	Kolombiya	6482570
Romanya	5468210	Özbekistan	5732400	Özbekistan	6120000	Ekvator	6375320	İspanya	6313010
Özbekistan	5387000	Sudan	5347000	Ekvator	5709460	Kolombiya	6284150	Ekvator	5675070
İrlanda	5372630	Kazakistan	5269030	Sudan	5373000	İrlanda	5536650	Sudan	5392000
Sudan	5329000	Ekvator	5228730	Kazakistan	5347540	Sudan	5382000	İrlanda	5379700
Ekvator	5325650	İrlanda	5228300	İrlanda	5327000	Kazakistan	5200000	Danimarka	5008300
Kazakistan	5162700	Romanya	5208710	Danimarka	4909400	Danimarka	4880500	Kazakistan	4830000

Tablo 2.2.4. Kıtalara göre dünya süt üretimi, ton İndeks 2008=100, (FAOSTAT, 2014)

Kıtalar	2008	2009	2010	2011	2012	İndeksi	2012 yılında kıtaların payı, %
Dünya	587455000	591599000	602444000	612774000	625754000	107	1
Afrika	29986900	30282200	32496300	32847200	34306400	114	5
Amerika	170535000	169803000	174057000	179073000	181742000	107	29
Asya	153395000	157827000	162552000	164767000	169765000	111	27
Avrupa	209031000	207748000	207236000	209023000	210337000	101	34
Okyanusya	24507000	25938500	26103100	27064400	29603800	121	5

Tablo 2.2.5. Dünyada 2008-2012 yıllarında en fazla sığır eti üreten otuz ülke, ton (FAOSTAT, 2014)

Ülke	2008	Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011	Ülke	2012
Dünya	62316000	Dünya	62897600	Dünya	63062300	Dünya	62850300	Dünya	62737300
ABD	11409000	ABD	11212000	ABD	11288900	ABD	11322700	ABD	11173000
Brezilya	9102720	Brezilya	9510180	Brezilya	9325960	Brezilya	9120460	Brezilya	9399960
Çin	5832920	Çin	6049330	Çin	6226540	Çin	6163440	Çin	6241700
Arjantin	3131770	Arjantin	3379750	Arjantin	2629850	Arjantin	2497100	Arjantin	2499500
Avustralya	2346090	Avustralya	2361580	Avustralya	2332680	Avustralya	2274240	Avustralya	2293420
Meksika	1801100	Meksika	1902800	Meksika	1998100	Meksika	2190100	Meksika	2205440
Rusya	1758300	Rusya	1731550	Fransa	1794100	Fransa	1864000	Fransa	1924920
Fransa	1722700	Fransa	1729200	Rusya	1720430	Rusya	1607180	Rusya	1623370
Kanada	1551000	Kanada	1507000	Kanada	1532000	Kanada	1390000	Almanya	1319950
Almanya	1320320	Almanya	1330150	Almanya	1347000	Almanya	1331120	Hindistan	1096760
Hindistan	1036650	Hindistan	1055770	Hindistan	1076250	Hindistan	1086510	Kanada	999300
Kolombiya	919713	İtalya	887700	İngiltere	905000	İngiltere	933000	İngiltere	882000
İtalya	882800	İngiltere	830000	İtalya	885000	Kolombiya	831530	Kolombiya	864539
İngiltere	859000	Kolombiya	811129	Güney Afrika	820445	Güney Afrika	774024	Pakistan	796731
Güney Afrika	759172	Güney Afrika	736359	Kolombiya	771953	Pakistan	768669	Güney Afrika	789032

Pakistan	679893	Pakistan	706889	Pakistan	742421	Özbekistan	761586	Özbekistan	778399
Yeni Zelanda	637252	Yeni Zelanda	639248	Özbekistan	664876	İtalya	743500	Türkiye	664284
Özbekistan	584335	Özbekistan	621531	İrlanda	646551	Yeni Zelanda	626947	Yeni Zelanda	607295
İrlanda	578086	İrlanda	573581	Yeni Zelanda	638812	İrlanda	607091	İtalya	593550
İspanya	575966	Uruguay	529901	Türkiye	585267	Türkiye	526923	İrlanda	556508
Uruguay	565998	Japonya	510349	Uruguay	557004	Uruguay	522874	Uruguay	543724
Japonya	511662	Kenya	484285	Japonya	508098	Japonya	495106	Japonya	513370
Ukrayna	479669	Polonya	466000	Polonya	471000	İspanya	481672	İspanya	469788
Kenya	458145	Ukrayna	453797	İspanya	469305	Polonya	460000	Polonya	451000
Polonya	445000	İspanya	437652	Kenya	463895	Kenya	458638	Mısır	441405
Mısır	424522	Mısır	433191	Etiyopya	437169	Etiyopya	441845	Venezuela	414479
Venezuela	410232	Kazakistan	395828	Mısır	428169	Mısır	435976	Endonezya	413003
Kazakistan	400083	Venezuela	383283	Ukrayna	427565	Venezuela	408964	Kenya	411048
Etiyopya	392888	Etiyopya	363283	Kazakistan	406138	Ukrayna	399269	Ukrayna	388703
Türkiye	369507	Sudan	343166	Paraguay	346379	Endonezya	392720	Kazakistan	388668

2.3. SÜT SIĞIRCILIĞINDA KÜRESEL ÖLÇEKTE LİDER ÜLKELER, İHRACAT VE İTHALAT VERİLERİ

Sığır, gerek süt üretimi gerekse et üretimi amacıyla damızlık olarak veya et üretimi açısından kasaplık olarak uluslararası ticarete önemli yer tutmaktadır. Bazı ülkeler canlı sığır ihracatında öne çıkmaktadırlar. Dünyada 2007-2011 yıllarında canlı sığır ihracatında önemli yere sahip olan otuz ülke Tablo 2.3.1.'de verilmiştir. Dünyada 2007 yılında canlı sığır ihracatı 9233970 baş iken 2011 yılında 1040930 baş 'a yükselmiştir. Dünyada 2011 verilerine göre en önemli canlı sığır ihraç eden beş ülke ise sırasıyla Meksika, Fransa, Kanada, Almanya ve Avustralya'dır.

2007 yılında canlı sığır ihracatında önemli yere sahip olan ülkelere Kanada ve Polonya'nın ihracatında düşüş görülürken, Meksika ve Fransa'nın ihracatında belirgin artış görülmektedir.

Canlı hayvan ithalatı da artmaktadır. 2007-2011 yılları arasındaki (Tablo 2.3.2) değişimden görüldüğü gibi 2007 yılında 9137040 baştan 2011 yılında 10357800 baş 'a yükselmiştir. Bu yıllar arasında ABD, İtalya, Hollanda, Endonezya, Venezüella, Yemen, Fransa, Lübnan, Güney Afrika, İspanya, Türkiye, Senegal ve Hırvatistan en fazla canlı hayvan ithal eden ülkeler olarak görülmektedir (Tablo 2.3.3). 2011 yılı canlı sığır ithalat rakamlarına baktığımızda (Tablo 2.3.3); ithalatçı ülkelere ABD, Kanada ve Meksika'dan ithalat yaparken; İtalya; Avusturya, Fransa, Almanya, Polonya, İspanya, İrlanda ve Romanya'dan ağırlıklı olarak ithalat yapıyor. Aynı şekilde Hollanda ise Belçika, Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya Litvanya, Polonya, Romanya ve İngiltere'den daha fazla ithal ederken; İspanya ise Fransa, Almanya, İrlanda, İtalya, Polonya, Portekiz ve Romanya'dan ithal yapmaktadır.

Tablo 2.3.1. Dünyada en fazla canlı sığır ihraç eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014)

Ülke	2007	Ülke	2008	Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011
DÜNYA	9233970	DÜNYA	9073570	DÜNYA	9576520	DÜNYA	10686500	DÜNYA	10409300
Kanada	1432700	Kanada	1627600	Fransa	1306580	Fransa	1403450	Meksika	1898830
Fransa	1330040	Fransa	1196750	Kanada	1092480	Meksika	1261320	Fransa	1563660
Meksika	1089290	Australya	868510	Meksika	980150	Kanada	1089260	Kanada	713172
Australya	719527	Meksika	737662	Australya	954143	Brezilya	926322	Almanya	662683
Polanya	563367	Almanya	491725	Polanya	589101	Australya	873573	Australya	625435
Almanya	539608	Polanya	442259	Almanya	587985	Almanya	635483	Brezilya	404853
Brezilya	438426	Brezilya	414353	Brezilya	530226	Polanya	405891	Holanda	375133
Romanya	317412	Romanya	248637	Tayland	260483	Niger	405745	Polanya	349397
Somali	163756	Mali	224869	Holanda	238993	Romanya	279772	Etiyopya	293553
Belçika	159521	Uruguay	167293	Belçika	230042	İrlanda	271663	Romanya	255218
Lithuania	155406	Çek Cumhuriyeti	153865	Romanya	220653	Holanda	249716	Somali	223198
İrlanda	154417	Belçika	149391	İrlanda	188723	Tayland	227623	Macaristan	196019
Namibia	152506	Niger	147992	Uruguay	185127	Belçika	218653	ABD	191024
Holanda	149326	Lithuania	144441	Niger	181504	İspanya	181390	Uruguay	187602
Çek Cumhuriyeti	146635	Holanda	134988	Çek Cumhuriyeti	168575	Çek Cumhuriyeti	163911	İrlanda	184630
Kolombiya	140535	Tayland	134651	Mali	150000	Macaristan	157205	Çek Cumhuriyeti	171223
Avusturya	131519	İrlanda	129876	Lithuania	141393	Etiyopya	157048	Belçika	163094
Çat	110000	Avusturya	128591	Somali	140855	Uruguay	140977	Avusturya	157136

Burkina Faso	100000	Etiyopya	120349	Avusturya	116313	Lithuania	130834	Lithuania	129869
Macaristan	98209	İspanya	117468	Macaristan	116070	Avusturya	126546	Tayland	127455
Niger	95506	Çat	110000	Çat	110000	Slovakya	111127	Niger	125457
Mali	88498	ABD	107555	Namibia	100000	Çat	100000	İspanya	124380
Etiyopya	80024	Somali	105223	İspanya	87580	Mali	100000	Georgia	97591
Nikaragua	70854	Macaristan	103493	Etiyopya	76769	Somali	100000	Mali	80000
ABD	66637	Namibia	98460	Burkina Faso	66046	ABD	89271	Myanmar	71930
İspanya	65719	Burkina Faso	80000	Slovakya	59120	Namibia	80000	Slovakya	70641
Bulgaristan	59664	Slovakya	60783	ABD	58013	Serbia	51313	Çat	70000
Orta Afrika	55000	Bulgaristan	59219	Orta Afrika	55000	Pakistan	51179	Namibia	70000
Çin	50888	Djibouti	55876	Bulgaristan	52159	Orta Afrika	50000	Botswana	56373
İtalya	50697	Orta Afrika	55000	Georgia	46399	Slovenia	44657	Latvia	55060

Tablo 2.3.2. Dünyada en çok canlı sığır ithal eden 30 ülke, baş (FAOSTAT, 2014)

Ülke	2007	Ülke	2008	Ülke	2009	Ülke	2010	Ülke	2011
DÜNYA	9137040	DÜNYA	8764980	DÜNYA	9590070	DÜNYA	10691800	DÜNYA	10357800
ABD	2516090	ABD	2313660	ABD	2027620	ABD	2308540	ABD	2123930
İtalya	1229480	İtalya	1100080	İtalya	1130590	İtalya	1368150	İtalya	1341120
İspanya	767623	Holanda	740110	Holanda	888095	Holanda	916367	Holanda	933172
Holanda	703165	Endonazya	686726	Endonazya	781497	Venezuela	838859	İspanya	593647
Endonazya	485057	Nijerya	450000	İspanya	706992	İspanya	702437	Nijerya	500000
Nijerya	450000	İspanya	427656	Nijerya	450000	Endonazya	702219	Turkey	470796
Venezuela	268045	Venezuela	315761	Venezuela	431348	Nijerya	450000	Endonazya	408194
Yemen	264877	Lübnan	178544	Lübnan	264339	Lübnan	287707	Venezuela	372348
Lübnan	181476	Hırvatistan	155515	Belçika	188142	Belçika	194115	Lübnan	205903
Fransa	169150	Fransa	142679	Suudi Arabistan	152990	Malazya	159843	Senegal	200000
Güney Afrika	151630	Yemen	135277	Fransa	151034	Hırvatistan	140123	Güney Afrika	200000
Hırvatistan	144750	Senegal	131295	Güney Afrika	140000	Turkey	140045	Belçika	168390
Yunanistan	141423	Belçika	116418	Almanya	139900	Fransa	138623	İsrail	168262
Almanya	115473	Almanya	107213	Hırvatistan	138672	Almanya	124697	Hırvatistan	151900

Belçika	109569	Avusturya	105059	Malazya	138395	Yemen	120000	Yemen	148731
İsrail	83007	Suudi Arabistan	101263	Yemen	123847	Çin	118884	Malazya	134597
Meksika	80595	Güney Afrika	99537	Avusturya	122473	Umman	114553	Çin	132213
Avusturya	75663	İsrail	96367	Lao Dem. Halk Cumhuriyeti	100004	Avusturya	110868	Sudan	117812
Rusya Federasyonu	75213	Meksika	90204	Senegal	100000	İsrail	104114	Cezayir	110805
Arnavutluk	71346	Malazya	84489	İsrail	93019	Senegal	100000	Almanya	108799
Çin	62072	Bosna-Hersek	70528	Umman	74806	Güney Afrika	100000	Umman	105268
Suudi Arabistan	58361	Brezilya	69541	Çin	68812	Cezayir	92575	Avusturya	102964
Kanada	53576	Arnavutluk	63832	Yunanistan	60896	Çin ex.int	88300	Rusya Federasyonu	102377
Kamerun	52000	Yunanistan	60016	Benin	60121	Çin, mainland	87990	Çin ex.int	100501
Senegal	51422	Rusya Federasyonu	58352	Kanada	54286	Lao Dem. Halk	86835	Çin, mainland	99348
Bosna-Hersek	50067	Fildişi Sahili	58275	Brezilya	54276	Suriye	62217	Somali	98443
Honduras	48249	Kamerun	52000	Kamerun	52000	Fildişi Sahili	60000	Fransa	96460
Malazya	45924	Kanada	49160	Fildişi Sahili	50000	Kanada	55820	Kanada	73444
Hong Kong	41181	Çin	46380	Bosna-Hersek	49580	Yunanistan	53798	Tayland	71672
Sierra Leone	38000	Libya	45631	Arnavutluk	49311	Kamerun	52500	Macaristan	68391

Tablo 2.3.3. En önemli ithalatçı beş ülkenin 2007-2011 yılları arasında canlı sığır ithal etikleri ülkeler ve hayvan sayısı, baş (FAOSTAT, 2014)

İthalatçı Ülke	İhracatçı Ülke	2007	2008	2009	2010	2011
İtalya	Avusturya	66662	64323	75894	68047	68706
	Belçika	247	4442	9821	8659	9135
	Bulgaristan	357	3027	277	324	256
	Çek Cumhuriyeti	10802	5743	8368	15665	10582
	Danimarka	266	94	109	159	515
	Estonya	1312	117			
	Finlandiya			20		
	Fransa	865176	776546	808576	961918	981017
	Almanya	33558	19815	37832	36266	38298
	Yunanistan					42
	Macaristan	9708	7340	6864	7727	1615
	İrlanda	40867	39534	43292	63945	48390
	Litvanya	6064	5995	2475	5013	3695
	Lüksemburk			16	397	1667
	Holanda	263	1000	640	6514	5630
	Polanya	137091	94313	77309	120698	96245
	Portekiz		2727	761	4	10
	Romanya	17840	20550	15188	23235	24708
	Slovakya	20715	16050	9771	16796	12119
	Slovenya	3919	6238	7061	10136	14172
	İspanya	10663	28771	21493	21437	23585
	İsveç	31				
	İsviçre	3056	2251	4358	303	138
	İngiltere	887	1207	462	903	592
	Uruguay	3380	15369	60235	42167	1661
Holanda	Avusturya	372	185		277	132
	Belçika	71295	89171	113268	106808	107666
	Kıbrıs Rum Kesimi	6				
	Çek Cumhuriyeti	11109	28780	22346	24231	33098
	Danimarka	94	6664	12083	4973	10535
	Estonya	27	7768	22408	25623	25022
	Fransa	16192	18498	1531	7312	24182
	Almanya	305781	309490	379703	386245	423495
	Macaristan	6030	3768	3883	6230	
	İrlanda	60332	33199	42138	53401	40803
	İtalya	10598	10177	9557	25794	27835
	Letonya	5750	20478	29291	31808	36480
	Litvanya	46525	59910	76268	63116	50872
	Lüksemburk	1628	1639	2632	2689	2736
	Polanya	88043	90806	137576	136105	127654
	Romanya	20696	27000	20536	20495	5527
	Slovakya	1524	2943	11096	14715	11735

	İspanya	1394	2691	1	1026	123
	İsveç					2
	İngiltere	55769	26943	3778	5519	5275
İspanya	Avusturya	1196		30	159	109
	Belçika	5389	408	1336	542	598
	Çek Cumhuriyeti	6017	1317	2716	816	
	Danimarka	471			471	1384
	Estonya	12	64			
	Fransa	322963	137221	184801	211401	329453
	Almanya	67334	50357	104429	149039	51622
	Macaristan	1760	1725	1341		
	İrlanda	67448	25059	64392	62133	29469
	İtalya	103164	68534	49262	29484	35244
	Letonya	5925		269		
	Litvanya	2394	952	1378	68	
	Lüksemburk		24			
	Holanda	43181	36528	52982	79201	48406
	Polonya	79055	39690	42427	30373	18867
	Portekiz	19706	21704	26795	28279	32084
	Romanya	40239	42863	174657	110066	39157
	Slovakya	763	252			
	İsveç				3	
	İsviçre	401	885	177		
	İngiltere	205	73		402	7167
	Belirsiz					87
Türkiye	Avustralya	2838	2925	164	8198	73872
	Avusturya				151	16371
	Brezilya				4530	8052
	Estonya				2012	4900
	Fransa					46814
	Yunanistan				450	7952
	Macaristan				35406	87496
	Ürdün					911
	Letonya				464	2814
	Litvanya				1659	6898
	Meksika					5383
	Slovanya					70
	ABD		2168	3846	16210	51939
	Uruguay	1016	300		70965	157324
ABD	Avustralya		29			
	Kanada	1425998	1610973	1086750	1087432	702741
	Meksika	1090094	702661	940869	1221111	1421189

2.4. KÜRESEL ÖLÇEKTE ET VE SÜT SIĞIRCILIĞININ GELECEĞİ

Sığır eti üretimi, dünyada 2013-2023 tarihleri arasında yaklaşık olarak %12 artması beklenmektedir (Tablo 2.4.1, OECD-FAO, 2014). OECD ülkelerinde %3 lük bir et üretimi artışı beklenmektedir. OECD ülkelerinden Şili, Kore, Meksika ve Türkiye'nin sığır eti üretiminde bir artış, Yeni Zelanda, AB-28 ve İsrail'de ise bir düşüş beklenmektedir. Gelişmiş ülkelerde sığır eti üretiminde yaklaşık %2'lik bir artış beklenmektedir. Dünya sığır eti üretiminde önemli paya sahip olan Kuzey Amerika ülkelerinden Kanada'da bir artış beklenirken, en fazla sığır eti üreten ABD'de artış beklenmemektedir. Avrupa ülkelerinde ise et üretiminde değişiklik beklenmemektedir. Ancak Ukrayna'da bir düşüş öngörülmektedir. Okyanusya ülkelerinden Avustralya'da %5'lik bir artış, Yeni Zelanda'da %8'lik bir düşüş beklenmektedir. Latin Amerika ve Karayip ülkelerinde, Haiti'de %12'lik bir düşüşe rağmen ortalama %18'lik et üretimi artışı beklenmektedir. Kuzey Afrika ülkelerinden Mısır'da artış beklenmezken, Cezayir'de %19'luk bir artış olacağı tahmin edilmektedir. Sahra Altı Afrika ülkelerinden Etiyopya, Mozambik ve Zambiya'da %40'ın üzerinde sığır eti üretimi, bölge ortalaması olarak ise %34'lük bir artış beklenmektedir. Asya ülkelerinden Malezya, Filipinler ve Tayland'da sığır eti üretiminde düşüş, Türkiye, Endonezya, İran ve Sudi Arabistan'ın et üretiminde önemli artış beklenmektedir.

Dünya et ticaretinde, Çinin gelirindeki artış ve bazı hasatlıklardan dolayı beyaz etten sığır etine doğru bir talep kaymasının olacağı ve böylece Çin de sığır eti tüketimin yükseleceği beklenmektedir. Asya'nın hemen her yerinde Japonya, Kore ve Malezya'da ithalatın artacağı beklenmektedir. AB de sığır varlığındaki azalmadan dolayı ithalatın olacağı, ABD dede ithalatın artacağı beklenmektedir. Vietnam, Mısır, Kanada ve Venezuela gibi önemli ithalatçı ülkelerde satın almaların azalması beklenmektedir. Uluslararası ticarete sığır etine artan talebin çoğu Brezilya ve Hindistan'dan karşılanması öngörülmektedir. Aynı şekilde Arjantin, Paraguay ve Uruguay'ın ihracatı artması beklenmektedir. Kuraklık ve sürü yenilenmesinden dolayı Yeni Zelanda ve Avustralya'nın ihracatında düşüşün olması beklenmektedir (FAO, 2014).

Dünya süt üretimi 2013-2023 yılları arasında yaklaşık olarak %22'lik bir artış beklenmektedir. Özellikle Afrika, Asya ve Okyanusya'da artış oransal olarak %25'in üzerinde, diğer kıtalarda ise daha düşük bir artış tahmin edilmektedir (Tablo 2.4.2). Doğu Afrika ülkelerinde Kenya,

Uganda ve Tanzanya’da mera ve yem yetersizliğinden dolayı süt üretiminde bir kısıtlanma beklenmektedir. Latin Amerika ve Karayipler ada ülkelerinde gelirlerindeki artış, bölgesel ve uluslararası taleplerden dolayı süt üretiminde artışlar beklenmektedir. Brezilya, şili, Kolombiya, Ekvator, Paraguay ve Uruguay da gelirin artması, süt sığırcılığında yeni teknolojik yatırım ve genetik ıslah konusuna yapılan yatırımla bu ülkelerde süt üretimi artmaktadır (FAO, 2014).

Tablo 2.4.1. Dünya sığır eti üretimi tahmini, ton (OECD-FAO, 2014)

Ülke	Yıl											İndeks 2013=100
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
OECD ülkeleri	27029,763	26454,809	26309,19	26132,921	26472,291	26829,95	27165,122	27362,695	27580,881	27729,01	27835,666	103
Avustralya	2512,7433	2399,4223	2417,0476	2448,9867	2482,9119	2501,7309	2550,5338	2585,9195	2606,6619	2626,2529	2644,2633	105
Kanada	1343,9326	1323,8424	1339,5649	1354,6607	1368,4643	1380,342	1391,3902	1404,556	1418,7347	1433,4552	1448,4087	108
Şili	204,91739	209,53231	214,0993	219,11276	224,18211	229,15846	233,81998	238,52324	243,2233	248,15848	253,12341	124
Avrupa Birliği-28	7720,6099	7755,42	7905,5687	7899,638	7904,3425	7886,1623	7815,1849	7770,1106	7738,6928	7700,609	7653,6754	99
İsrail	49,225926	49,544879	49,865669	50,658679	51,698768	52,051154	52,06045	51,444791	50,688	49,817733	48,841617	99
Japonya	506,97167	503,18714	498,75495	499,66134	500,46317	502,19781	503,34496	503,50294	503,61899	508,17022	505,84848	100
Kore	335,93703	341,58563	345,8923	349,41329	353,01296	358,59489	363,88066	368,76995	375,28912	380,27445	384,89979	115
Meksika	1703,9353	1818,2807	1836,0098	1850,0061	1871,9414	1904,2419	1932,6225	1944,3788	1963,972	1976,0354	1988,6144	117
Norveç	70,0112	71	71,5	72	72,5	73	73,5	74	74,5	75	75,5	108
Yeni Zelanda	637,24187	625,42251	609,63487	604,35201	599,7508	600,60695	599,59557	597,36842	594,65353	591,22646	587,27001	92
Türkiye	589,69673	625,44742	643,78711	672,4546	691,89177	712,60212	731,21038	750,35697	765,71876	779,26988	789,25468	134
İsviçre	144	144,53532	145,07063	145,60595	146,14126	146,67658	147,2119	147,74721	148,28253	148,81784	149,35509	104
ABD	11210,541	10587,588	10232,394	9966,3714	10204,99	10482,585	10770,766	10926,017	11096,846	11211,922	11306,611	101
DÜNYA	67240,838	67439,295	68173,248	68670,046	69783,694	70994,408	72126,733	72919,504	73875,847	74795,917	75623,408	112
GELİŞMİŞ ÜLKELER	29109,64	28480,771	28312,317	28126,307	28470,572	28815,458	29123,113	29277,491	29456,161	29561,507	29630,755	102
KUZEY AMARİKA	12554,473	11911,431	11571,959	11321,032	11573,454	11862,927	12162,157	12330,573	12515,58	12645,377	12755,02	102

Kanada	1343,9326	1323,8424	1339,5649	1354,6607	1368,4643	1380,342	1391,3902	1404,556	1418,7347	1433,4552	1448,4087	108
ABD	11210,541	10587,588	10232,394	9966,3714	10204,99	10482,585	10770,766	10926,017	11096,846	11211,922	11306,611	101
AVRUPA	10356,519	10486,716	10633,423	10636,488	10661,942	10668,857	10606,705	10545,132	10501,508	10431,092	10350,122	100
Avrupa Birliği-28	7720,6099	7755,42	7905,5687	7899,638	7904,3425	7886,1623	7815,1849	7770,1106	7738,6928	7700,609	7653,6754	99
Norveç	70,0112	71	71,5	72	72,5	73	73,5	74	74,5	75	75,5	108
İsviçre	144	144,53532	145,07063	145,60595	146,14126	146,67658	147,2119	147,74721	148,28253	148,81784	149,35509	104
Rusya Federasyonu	1625,085	1732,3788	1738,3009	1750,8624	1771,8773	1796,6913	1803,1696	1788,8027	1781,561	1754,4367	1725,118	106
Ukrayna	349,52957	337,08881	326,23058	321,3882	318,86285	316,09378	314,54077	309,65063	302,85918	296,07867	289,93849	83
GELİŞMİŞ OKYONUSYA	3149,9852	3024,8448	3026,6825	3053,3387	3082,6627	3102,3378	3150,1293	3183,2879	3201,3155	3217,4794	3231,5333	103
Avustralya	2512,7433	2399,4223	2417,0476	2448,9867	2482,9119	2501,7309	2550,5338	2585,9195	2606,6619	2626,2529	2644,2633	105
Yeni Zelanda	637,24187	625,42251	609,63487	604,35201	599,7508	600,60695	599,59557	597,36842	594,65353	591,22646	587,27001	92
DİĞER GELİŞMİŞLER	3048,6624	3057,7794	3080,2526	3115,4484	3152,5132	3181,3371	3204,1221	3218,4983	3237,7575	3267,5586	3294,08	108
İsrail	49,225926	49,544879	49,865669	50,658679	51,698768	52,051154	52,06045	51,444791	50,688	49,817733	48,841617	99
Japonya	506,97167	503,18714	498,75495	499,66134	500,46317	502,19781	503,34496	503,50294	503,61899	508,17022	505,84848	100
Kazakistan	421,29643	420,01285	420,59971	416,14066	408,30043	399,83504	390,27047	382,73145	380,91567	382,62608	385,41668	91
Güney Afrika Cum.	822,48485	822,72229	832,17141	856,46541	881,08369	901,63534	916,87184	926,8691	935,90429	946,62178	957,69118	116
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER	37990,31	38958,525	39860,932	40543,739	41313,122	42178,949	43003,62	43642,013	44419,686	45234,41	45992,653	121
AFRİKA	5901,9915	6108,4877	6289,9049	6411,0184	6492,0666	6648,9401	6873,8349	7069,7706	7231,0476	7416,7288	7636,0539	129
KUZEY AFRİKA	1154,1376	1232,5631	1234,8305	1236,9915	1243,8528	1260,3271	1272,4171	1277,7308	1282,9018	1290,0238	1296,2865	112

Cezayir	127,18088	129,77965	132,26342	134,95105	137,61625	140,15206	142,44674	144,75756	147,0523	149,4618	151,83428	119
Mısır	799,10187	861,39439	846,87001	836,59825	829,53172	830,61046	827,54146	820,33316	813,357	809,32863	805,12897	101
SAHRA ALTI AFRİKA	4747,8539	4875,9246	5055,0745	5174,0269	5248,2138	5388,613	5601,4178	5792,0398	5948,1458	6126,705	6339,7674	134
Etiyopya	443,67945	464,47137	478,40818	501,62727	514,02112	534,98922	548,2885	569,00714	584,56529	603,76812	619,93056	140
Gana	31,082776	31,624051	32,325339	32,822878	33,730648	34,519476	35,39923	35,95405	36,326594	36,322181	36,363142	117
Mozambik	19,626054	20,067054	21,192327	21,658276	22,163162	22,803748	23,913788	24,887932	25,694034	26,639073	27,978224	143
Nijerya	355,03459	359,27901	365,62777	370,73498	376,41027	382,19355	388,04826	393,66802	401,05122	410,18509	417,5674	118
Sudan	1252,5697	1278,0074	1302,8958	1329,1714	1355,7895	1383,0501	1410,3469	1438,886	1467,4632	1496,6538	1526,3945	122
Tanzanya	312,19037	318,43152	324,7982	331,30438	337,93637	344,74535	351,65771	358,71023	365,84635	373,09047	380,47263	122
Zambiya	59,998941	61,379284	64,782578	67,949602	70,364357	73,051591	77,268157	82,19732	85,352468	87,347447	90,906704	152
LATİN AMARİKA VE KARAYİPLER	17255,182	17713,161	17964,514	18212,344	18593,819	19003,998	19330,25	19506,496	19797,637	20085,513	20319,066	118
Şili	204,91739	209,53231	214,0993	219,11276	224,18211	229,15846	233,81998	238,52324	243,2233	248,15848	253,12341	124
Meksika	1703,9353	1818,2807	1836,0098	1850,0061	1871,9414	1904,2419	1932,6225	1944,3788	1963,972	1976,0354	1988,6144	117
Arjantin	2659,0647	2813,161	2818,6297	2810,1097	2932,0227	3101,3896	3172,9599	3097,9549	3165,4646	3239,971	3270,6719	123
Brezilya	8992,3	9127,952	9268,6124	9424,6502	9587,1082	9720,9877	9852,209	9991,4709	10100,123	10206,897	10304,659	115
Kolombiya	857,2831	882,81383	908,06721	933,51558	958,86501	982,71055	1005,4132	1029,4352	1054,8263	1082,8133	1110,4788	130
Haiti	46,5	45,517972	43,803164	42,883171	42,436926	41,921859	41,540103	41,368841	41,309821	41,238103	41,126458	88
Peru	189,97071	194,87866	199,85094	207,64143	215,73344	224,72897	233,04529	240,00522	247,45383	255,25201	262,83384	138
Paraguay	455,87226	467,83836	483,13616	498,77806	515,75295	534,28334	556,50351	578,03193	597,07259	615,65695	634,5317	139

Uruguay	521,06623	527,02646	537,53871	547,98945	558,1797	566,7728	578,01603	589,29293	599,51952	610,21511	621,3721	119
ASYA	14833,137	15136,875	15606,512	15920,377	16227,236	16526,011	16799,535	17065,747	17391,002	17732,168	18037,534	122
Kore	335,93703	341,58563	345,8923	349,41329	353,01296	358,59489	363,88066	368,76995	375,28912	380,27445	384,89979	115
TÜRKİYE	589,69673	625,44742	643,78711	672,4546	691,89177	712,60212	731,21038	750,35697	765,71876	779,26988	789,25468	134
Bangladeş	202	207,03335	213,90581	220,17772	225,72986	232,18582	237,59721	242,76438	248,38701	254,0198	259,09699	128
Çin	6510,835	6586,3091	6862,2879	6979,3678	7107,7996	7238,8055	7339,6738	7421,2834	7538,4967	7664,7458	7774,2801	119
Hindistan	2897,0889	2955,1689	3014,0094	3076,2449	3141,1994	3211,3502	3282,7193	3355,3052	3426,7553	3499,0461	3568,087	123
Endonezya	483,85907	510,23236	532,33001	555,04684	568,33018	571,49382	576,22748	588,14542	608,28227	632,25537	650,35254	134
İran	195,88185	231,80967	235,2015	237,50018	239,7839	243,15363	247,29111	250,3081	252,42554	254,00684	255,87893	131
Malezya	14,546225	14,594836	14,604061	14,700976	14,828634	14,848861	14,912541	14,803315	14,631267	14,45641	14,287671	98
Pakistan	1504,4285	1536,8202	1569,4036	1595,1785	1616,8413	1637,1364	1665,6667	1701,11	1742,3419	1783,1372	1818,6605	121
Filipinler	288,06839	295,57875	295,11135	293,7907	292,57799	291,8404	292,03839	291,40645	289,54014	287,20499	284,83658	99
Sudi Arabistan	41,692796	42,504027	43,965701	46,217262	48,968103	51,237892	53,220428	54,108056	54,324195	54,268011	54,1681	130
Tayland	227,61106	212,03388	211,03307	215,01027	218,83146	220,65367	222,11269	221,86132	220,90088	220,42275	220,1718	97
Vietnam	384,81286	383,17598	383,82013	384,11059	385,09217	386,2725	389,31579	391,07771	390,72176	389,54746	387,98717	101
AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER	4670,3361	4802,148	4974,7989	5107,7644	5212,3216	5351,4556	5524,2863	5687,4884	5843,0833	6020,3838	6218,4307	133
BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) Cumhuriyeti)	20847,794	21224,531	21715,382	22087,591	22489,068	22869,47	23194,644	23483,731	23782,84	24071,747	24329,836	117

Tablo 2.4.2. 2 Dünya süt üretimi tahmini (2013-2023 yılları), ton, İndeks, 2013=100 (OECD-FAO, 2014)

Ülke	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Değişim indeksi
OECD Ülkeleri	330525,51	337153,66	342506,62	345762,7	348360,64	350879,42	353443,35	356528,01	358596,1	361159,93	363434,78	110
Avustralya	9570	9788,7334	9941,3533	10144,335	10348,991	10569,465	10743,576	10969,791	11194,76	11466,971	11710,535	122
Kanada	8814,9908	8897,1812	8890,1396	8991,281	9111,4708	9177,5348	9097,8646	9124,4242	9230,4453	9343,4369	9355,3912	106
Çin	2737,0001	2736,909	2732,1026	2750,4952	2786,2905	2842,7909	2895,6709	2942,5964	2985,8062	3031,3162	3077,1102	112
Avrupa Birliği-28	152289,43	153746,41	155690,87	156040,83	156611,48	157264,83	158033,13	158805,61	159437,99	160078,98	160523,98	105
İsrail	1499,5721	1518,5766	1537,3673	1555,9444	1574,3077	1592,4574	1610,3929	1628,1158	1645,6242	1662,9189	1680	112
Japonya	7522,2098	7517,7767	7524,1535	7527,4924	7520,3731	7504,1033	7484,8592	7475,0726	7470,4777	7469,0775	7467,0431	99
Kore	1934	1952,1276	1971,211	1988,319	2004,9642	2021,2661	2039,2274	2058,838	2077,4341	2096,07	2115,0625	109
Meksika	11206,065	11308,498	11379,161	11434,094	11475,902	11532,426	11599,14	11672,39	11741,687	11806,954	11872,31	105
Norveç	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	100
Yeni Zelanda	19734,566	21015,302	21351,817	21791,526	22332,712	22780,263	23188,069	23650,537	24069,622	24446,537	24827,181	126
TÜRKİYE	18400,034	19481,694	20056,566	20543,106	20920,276	21239,486	21530,484	21798,017	22029,764	22256,16	22459,653	122
İsviçre	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	100
ABD	91308,253	93681,061	95922,48	97485,887	98164,478	98845,405	99711,548	100893,23	101203,1	101992,12	102837,12	113
Dünya	763458,74	783723,49	801807,38	817738,74	833433,25	848167,08	863701,88	879915,19	895534,03	911666,64	928174,8	122
GELİŞMİŞ ÜLKELER	374530,51	381723,25	387259,48	390952,54	394212,31	396923,72	399787,03	403282,7	405772,67	408732,2	411619,96	110
KUZEY AMERİKA	100123,24	102578,24	104812,62	106477,17	107275,95	108022,94	108809,41	110017,66	110433,55	111335,55	112192,51	112
Kanada	8814,9908	8897,1812	8890,1396	8991,281	9111,4708	9177,5348	9097,8646	9124,4242	9230,4453	9343,4369	9355,3912	106

ABD	91308,253	93681,061	95922,48	97485,887	98164,478	98845,405	99711,548	100893,23	101203,1	101992,12	102837,12	113
AVRUPA	212485,16	215119,8	217401,96	218122,41	219189,14	220014,63	220960,15	221795,38	222480,44	223067,22	223517,92	105
Avrupa Birliği-28	152289,43	153746,41	155690,87	156040,83	156611,48	157264,83	158033,13	158805,61	159437,99	160078,98	160523,98	105
Norveç	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	1525,393	100
İsviçre	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	3984	100
Rusya Federasyonu	31503	32235,624	32520,993	32786,874	33122,237	33103,813	33273,07	33394,332	33508,896	33469,266	33497,434	106
Ukrayna	11662	11964,007	12005,413	12064,58	12153,907	12232,28	12204,271	12138,262	12075,22	12039,717	12010,511	103
GELİŞMİŞ OKYANUSYA	29304,566	30804,035	31293,17	31935,861	32681,703	33349,729	33931,645	34620,329	35264,382	35913,508	36537,716	125
Avustralya	9570	9788,7334	9941,3533	10144,335	10348,991	10569,465	10743,576	10969,791	11194,76	11466,971	11710,535	122
Yeni Zelanda	19734,566	21015,302	21351,817	21791,526	22332,712	22780,263	23188,069	23650,537	24069,622	24446,537	24827,181	126
DİĞER GELİŞMİŞ ÜLKELER	32617,545	33221,168	33751,729	34417,093	35065,523	35536,421	36085,82	36849,334	37594,298	38415,916	39371,815	121
İsrail	1499,5721	1518,5766	1537,3673	1555,9444	1574,3077	1592,4574	1610,3929	1628,1158	1645,6242	1662,9189	1680	112
Japonya	7522,2098	7517,7767	7524,1535	7527,4924	7520,3731	7504,1033	7484,8592	7475,0726	7470,4777	7469,0775	7467,0431	99
Kazakistan	5269,9999	5307,0551	5374,8585	5489,8675	5570,8248	5535,467	5527,0029	5626,3347	5728,6663	5850,9597	5980,5875	113
Güney Afrika Cumhuriyeti	3330	3403,7128	3449,3279	3509,5993	3570,7365	3614,3103	3645,3481	3677,1208	3712,5472	3749,8793	3783,7099	114
GELİŞMEKTE OLAN ÜLKELER	388928,23	402000,24	414547,91	426786,21	439220,94	451243,36	463914,85	476632,49	489761,36	502934,44	516554,85	133
Afrika	39764,177	41902,267	43419,323	44966,17	46431,566	47677,831	48962,201	50403,917	51852,263	53464,368	55493,237	140
KUZEY AFRIKA	13265,1	13678,498	14269,67	14612,137	14926,644	15266,43	15464,113	15545,649	15702,338	16017,26	16530,189	125
Cezayir	3338,8877	3325,6404	3833,44	4197,3368	4297,8703	4101,5903	3934,9068	3968,5099	4142,6917	4366,1574	4525,1999	136
Mısır	5899,5622	6092,73	6131,2447	6164,4992	6229,117	6304,1103	6370,5424	6425,196	6478,0725	6541,7294	6607,9646	112

SAHRA ALTI AFRİKA	26499,076	28223,768	29149,653	30354,033	31504,922	32411,401	33498,088	34858,268	36149,925	37447,109	38963,048	147
Etiyopya	4599,9977	4847,6024	5241,6058	5488,1635	5714,0036	5889,9201	6194,3989	6610,6179	6909,3519	7075,5887	7442,891	162
Gana	38	38,120952	38,65708	39,905334	40,983194	41,813968	43,130155	44,684498	45,937914	47,03994	48,304327	127
Mozambik	76,696047	79,781254	80,860747	81,835455	82,764288	83,475896	85,31098	87,94269	90,149285	91,728181	93,662504	122
Nijerya	640	687,51024	722,24977	761,47855	802,33647	833,47562	857,71493	889,85809	934,51104	980,39105	1015,4029	159
Sudan	4275,6632	4897,1677	4877,0188	4972,9536	5135,602	5306,4984	5429,7158	5525,2178	5672,1861	5882,1642	6060,5343	142
Tanzanya	1899,674	1962,1654	1972,4798	2113,815	2281,7632	2412,5809	2472,1411	2510,468	2622,7891	2845,0954	3035,5672	160
Zambiya	86,511234	86,588493	89,058746	92,919827	96,24317	98,681262	101,78819	105,40703	108,51531	111,60324	115,56013	134
LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER	83452,438	84295,765	86013,128	87285,219	88900,948	90427,718	92244,461	93462,451	95086,957	96641,002	97983,644	117
Şili	2737,0001	2736,909	2732,1026	2750,4952	2786,2905	2842,7909	2895,6709	2942,5964	2985,8062	3031,3162	3077,1102	112
Meksika	11206,065	11308,498	11379,161	11434,094	11475,902	11532,426	11599,14	11672,39	11741,687	11806,954	11872,31	106
Arjantin	12178,658	12668,346	12961,482	13264,087	13565,889	13952,245	14356,528	14761,617	15141,832	15519,945	15899,317	131
Brezilya	29608,275	28247,33	29144,275	29429,235	29993,594	30296,511	30851,674	31188,455	31773,552	32106,111	32660,032	110
Kolombiya	6350,1505	6742,9718	6579,3462	6616,8573	6737,492	6891,6916	7206,7443	7180,6845	7345,8319	7645,4847	7504,0853	118
Haiti	94,151225	95,002841	95,936124	97,297663	99,318035	101,7151	103,89202	106,16331	108,54471	111,01951	113,53982	121
Peru	1870,0307	1948,5132	1987,3871	2034,576	2085,5532	2128,7178	2163,4111	2198,0365	2231,9432	2266,7151	2297,6363	123
Paraguay	522	565,79984	585,46456	601,157	616,72281	632,48444	643,93929	654,45274	665,54668	677,51678	689,15784	132
Uruguay	2420	2450,2006	2523,2118	2573,0003	2614,1134	2662,8432	2698,6364	2731,135	2766,442	2809,3493	2856,8934	118
ASYA	265711,61	275802,21	285115,46	294534,82	303888,43	313137,81	322708,19	332766,12	342822,14	352829,07	363077,96	137

Kore	1934	1952,1276	1971,211	1988,319	2004,9642	2021,2661	2039,2274	2058,838	2077,4341	2096,07	2115,0625	109
Türkiye	18400,034	19481,694	20056,566	20543,106	20920,276	21239,486	21530,484	21798,017	22029,764	22256,16	22459,653	122
Bangladeş	3500,3087	3661,0253	3787,1065	3933,7061	4078,0779	4199,351	4327,9463	4486,9327	4643,8601	4772,1679	4885,2002	139
Çin	38792,82	40729,815	42499,807	43728,505	44843,602	45923,073	47053,254	48231,096	49420,711	50745,036	52085,015	134
Hindistan	140616,01	145641,03	151154,6	156993,56	163106,78	169340,32	175688,92	182149,51	188735,37	195325,92	202200,92	144
Endonezya	1465	1550,502	1622,5119	1681,5465	1714,2762	1736,5116	1767,7699	1817,0844	1873,2479	1921,3766	1960,3656	134
İran	7900,0003	7897,5755	7902,618	7960,7671	8109,6659	8256,7098	8357,1309	8422,7886	8492,236	8566,7852	8663,5343	110
Malezya	77,672467	79,806543	80,94399	82,301006	83,777257	85,396076	86,372494	87,298607	88,242029	89,247909	90,200806	116
Pakistan	39115	40405,002	41233,556	42268,66	43219,753	44248,541	45432,545	46779,68	48050,193	49194,427	50342,995	129
Filipinler	17,483438	17,318165	17,279293	17,41802	17,705796	18,120702	18,419792	18,698425	18,988032	19,330029	19,684261	113
Sudi Arabistan	2099,6753	2132,3006	2179,7165	2248,2765	2323,6177	2402,8747	2459,1034	2509,5709	2563,4751	2626,3777	2692,096	128
Tayland	880	920,4893	932,19656	945,33401	958,5148	971,29077	979,76175	986,84378	993,61853	999,74522	1004,7367	114
Vietnam	424,88992	440,01086	449,30742	460,55342	473,15324	487,48668	498,68966	508,8875	518,67051	528,65812	538,15787	127
AZ GELİŞMİŞ ÜLKELER	29683,599	31726,797	32899,57	34382,93	35737,861	36775,136	37987,29	39559,724	41080,753	42582,587	44216,032	149
BRICS (Brezilya, Rusya,)	243850,1	250257,51	258769	266447,77	274636,95	282278,03	290512,27	298640,51	307151,08	315396,21	324227,11	133

2.5. KÜRESEL ÖLÇEKTE FAALİYET GÖSTEREN DERNEKLER/KURULUŞLAR

Küresel ölçekte faaliyet gösteren dernekler, kuruluşlar ve örgütler Tablo 2.5.1’de verilmiştir.

Tablo 2.5.1. Küresel ölçekte faaliyet gösteren dernek, kuruluş ve örgütler

Dernek/kuruluş ve Örgütler	Faaliyetleri	Adresleri
Uluslararası Sütçülük Federasyonu (International Dairy Federation)	Çiftlikten sofraya süt ve süt ürünleri konusunda en kapsamlı bilgi ve uzmanlıkla donatılmış, küresel, bilimsel ve ticari olmayan bir organizasyondur.	International Dairy Federation INPA 70/B, Boulevard Auguste Reyers 1030 Brussels - Belgium Tel: +32 2 325 67 40 Fax: +32 2 325 67 41 http://www.fil-idf.org/
Global Sütçülük Federasyonu (Global Dairy Platform)	Tüketiciler için doğal besin olarak süt ve süt ürünlerini keyifli ve sağlıklı beslenmenin önemli bir parçası haline getirmek.	Global Dairy Platform 10255 West Higgins Road, Suite 820 Rosemont, Illinois 60018-5616 United States of America Phone: +1 (847) 627-3388 Fax: +1 (847) 627-3380 E-mail: Info@globaldairyplatform.com www.globaldairyplatform.com
Avrupa Sütçülük Konseyi (European Dairy Association)	EDA Avrupa süt endüstrisini temsil ettiği gibi (Komisyon, Parlamento, Bakanlar, Ekonomik ve Sosyal Komite Konseyi) uluslararası kuruluşları da (Codex Alimentarius, Dünya Ticaret Örgütü) temsil etmektedir.	Avrupa Süt Birliği (EDA, aisbl) Avenued'Auderghem 22-28 - 1040 Brüksel. http://eda.euromilk.org
Doğu Ve Güney Afrika Sütçülük Derneği (Eastern And Southern Africa Dairy)	ESADA Afrika süt üretimde artan ticarete yetkin olan bir birlik	EasternandSouthernAfricanDairyAssociation (ESADA) Peponi Plaza, 3rd Floor, Peponi Road, P.O. Box 195-00606

Association)		Nairobi, Kenya Email: secretariat@dairyafrika.com Phone :+254 703501532, +254 721266481 http://dairyafrika.com/
Pan Amerikan Sütçülük Federasyonu (Fedaracion Panamericana De Lecheria))	Bölgede süt sektörünün entegrasyonunu teşvik etmek	1052 LuisAlberto de HerreraTorresBuilding Port Tower "B" Of. 1507 - 11,300 Montevideo, Uruguay Fax: (+598) 2622.0968 (+598) 2622.7538 http://www.fepale.org/
Süt Ve Süt Ürünleri Kodeks Komitesi (Codex Committee On Milk And Milk Products)	Kodeks Süt ve Süt Ürünleri Komitesi süt ve süt ürünleri için uluslararası kodları ve standartlarının oluşturulması için sorumludur	http://www.codexalimentarius.org/ FAO, Vialledelle Terme diCaracalla 00153 Rome, Italy Telephone: +39 06 5705.1; Telefax: +39 06 5705.4593; E-mail: Codex@fao.org
Hayvan Sağlığı Dünya Örgütü (Office International Des Epizooties)	Uluslararası dayanışma: hayvan hastalıklarının kontrolünde uluslararası dayanışmayı teşvik etmek	12, rue de Prony 75017 Paris, Fransa e-mail: oie@oie.int Web Sitesi: http://www.oie.int Tel: 33 (0) 1 44 15 18 88
Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (GTÖ; Food and Agriculture Organisation, FAO)	Açlığa karşı mücadelede etmeye yönelik çalışmaları vardır. Hükümet ve teknik kuruluşların tarımı, ormancılığı ve balıkçılığı geliştirme projelerine aracı ve yardımcı olur.	www.fao.org
AB Komisyonu Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü	AB Komisyonu'nun, Avrupa çapındaki tarım ve kırsal kalkınma politikalarını belirleyen	http://ec.europa.eu/dgs/agriculture/index_en.htm

	kuruluşudur.	
ABD Canlı Hayvan İhracatçıları Birliği (Livestock Exporters Association of the USA)	Canlı hayvan ihracatı konusunda finans, pazar bilgileri vermektedir.	Livestock Exporters Association of the USA 1301 Pennsylvania Ave. NW, Suite 501 Washington DC 20004 202-580-8019 phone 202-580-8013 fax jtruitt@livestockexport.org Fax: (480) 247-4797 Email: contact@livestockexporters-usa.com
NT Hayvan İhracatçıları Birliği (Nt Livestock Export Association (ntlea))	Dünyada en fazla hayvan ihracat eden ülke olan Avustralya'nın en büyük ihracatçı birliği	Northern Development Office Ground Floor, Development House 76 The Esplanade, Darwin NT 0800 GPO Box 3531, Darwin NT 0801 T:(+61) 0889996186 M: (+61) 0408550870 E:ceo@ntlea.com.auwww.ntlea.com.au
Hollandalı Hayvan İhracatçıları Birliği (Dutch Livestock Export Association)	Pazarlar için gerekli bilgileri toplamak ve paylaşmak	Dutch Livestock Export Association Louis Braillelaan 80 PO Box 251 2700 AG ZOETERMEER The Netherlands T + 31(0)79 368 7514 F + 31(0)79 368 7517 E bnve@vee-logistiek.nl - See more at: http://bnve.nl/en/contact-2/#sthash.WD4qqNXe.dpuf

2.6. KÜRESEL ÖLÇEKTE SÜT SIĞIRCILIĞINI ETKİLEYEN POLİTİKALAR

2.6.1. Hayvancılık Sektöründe AB Ortak Piyasa Düzeni (OPD) Uygulamaları

Günümüzde OPD'nin amaçları; fiyat istikrarını sağlamak, sektörün rekabet gücünü arttırmak, gıda güvenliğini sağlamak, hayvan refahına ve çevreye duyarlı üretimi teşvik etmek ve üreticilere diğer sektörlerde çalışanlara eşdeğer bir düzeyde yaşam standardı sunmaktır.

AB OPD kapsamında yer alan 23 tarım ürünü içinde OPD'ne tabi olan başlıca hayvansal ürünler; süt ve süt ürünleri, sığır-dana eti, koyun-keçi eti, kümes hayvanları eti, yumurta, domuz eti, kurutulmuş hayvan yemleri ve ipekböceği yer almaktadır.

AB'de hayvansal ürünlerde uygulanan politikalar ele alındığında, AB'nin önce özellikle fiyat destekleriyle hayvancılık sektörünü yüksek oranda koruduğu daha sonra, üretim fazlalıklarının ortaya çıkmasıyla bunların önlenmesine yönelik tedbirler alındığı fakat OTP araçlarında değişiklik yapılsa da üreticilere makul bir gelir seviyesinin sürekli sağlanmaya çalışıldığı görülmektedir.

2.6.2. Süt ve Süt Ürünleri Ortak Piyasa Düzeni (OPD)

AB'de süt ve süt ürünleri piyasası 1968 yılında yayınlanan 804/68 sayılı yönetmelikle düzenlenmiştir. Süt ve süt ürünleri OPD'nin amacı başlangıçta, üretim miktarını verimlilik artışlarıyla sağlamak iken, zaman içinde verim ve üretimde oluşan artışların neden olduğu üretim fazlalıkları OPD çerçevesinde çeşitli reformların yapılmasını gerektirmiştir.

Süt ve süt ürünleri OPD'nin kapsamını; süt ve krema, tereyağı, peynir ve lor, laktoz ve laktoz şurubu ile süt esaslı hayvan yemleri oluşturmaktadır. Süt ve süt ürünleri OPD'de destekleme sistemi; fiyat ve müdahale sistemi, özel depolama yardımları, süt kotaları, süt ürünlerinin birlik pazarında değerlendirilmesini teşvik eden destekler ve ihracat destekleri yer almaktadır (Demirtaş, 2005).

AB'de bakanlar kurulu tarafından her yıl süt destekleme dönemi olarak 1 Temmuz-30 Haziran arasında hedef ve müdahale fiyatı belirlenmektedir. Hedef fiyat üreticilerin birlik içinde ve dış piyasalarda tüm süt satışlarından elde etmesi amaçlanan fiyattır. Bu fiyat, süt işletmelerine teslim edilen ağırlıkça % 3.7 yağ içeren sütler için geçerlidir. Müdahale fiyatı ise, müdahale kuruluşlarının belirli kalite kriterlerini karşılayan sütleri müdahale süresince almak zorunda oldukları fiyattır. Müdahale fiyatı halen tereyağı ve süttozunda uygulanmaktadır.

AB büyük boyutlara ulaşan süt ve süt ürünlerinin üretim miktarlarını azaltmak için kota uygulaması yapılmaktadır. AB’de depolanan ürün fazlasını eritmek ve depolama maliyetlerini azaltmak amacıyla tereyağının unlu mamuller, dondurma ve diğer çeşitli gıda sanayi üretimlerinde kullanımını sağlayıcı teşvikler verilmiştir.

2.6.3. Kırsal Kalkınma ve Mali Destekler

Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği tarafından hayvancılık kırsal kalkınmanın başlıca motoru olarak belirtilmektedir. Hayvancılık sektörünün diğer sektörle olan ilişkisi gelişmekte olan ülke ekonomilerinde çarpan etkisi yaratmaktadır. Bu sebeple hem Birleşmiş Milletler hem de Avrupa Birliği dünya devletlerini ülke hayvancılığına mali destek vermeleri konusunda teşvik etmektedir.

2.6.4. Doğal Kaynakların Korunmasına Yönelik Politikalar

Hayvancılığın en önemli girdileri olan toprak (otlaklar, yem yetiştirilen araziler) ve su dünya üzerinde azalan kaynaklardandır. Bu sebeple dünya çapında hayvancılığın sürdürülebilir ölçekte yapılması için dünya devletleri üreticilere bazı sınırlamalar getirmektedir. Hayvansal üretimden kaynaklanan çevresel kirliliği azaltacak üretim sistemleri veya teknolojileri kullanımı konusunda tedbirler alınmasını önermektedir.

2.6.5. İnsan, Hayvan ve Çevreyi Esas Alan Üretim Politikaları

Özellikle entansif hayvancılığın artmasıyla, hayvan sağlığı bozulmasıyla hayvan refahı ön plana çıkmıştır. Aynı şekilde ürün verimi yanında kalitesi dolayısıyla insan kavramı ön plana çıkmıştır. Bu nedenle alternatif üretim sistemleri gelişmektedir.

3. ULUSAL ÖLÇEKTE ANALİZ

3.1. TÜRKİYE’DE SÜT SIĞIRCILIĞINA GENEL BAKIŞ

Dengeli ve yeterli beslenme bakımından önemli olan hayvancılık sektörü; ulusal geliri ve istihdamı artırmak, et, süt, tekstil, deri, kozmetik ve ilaç sanayi dallarına hammadde sağlamak, kalkınmaya katkıda bulunmak ve ihracat yoluyla döviz gelirlerini artırmak gibi önemli ekonomik ve sosyal fonksiyonlara sahiptir (TİGEM, 2013). Ayrıca, hayvancılık sektörü; yem sanayi, et ve mamulleri sanayi, süt ve mamulleri sanayi, dericilik ve tekstil sanayileri, veteriner ilaçları ve hayvancılık ekipman sanayileri vb bileşenleri yeni istihdam alanları yaratmakta, hayvancılığa girdi sağlamak ve hayvansal ürünlerin işlenmesiyle katma değer yaratmaktadır.

İnsanlığın tarihinden bu yana özellikle göçebe yaşam döneminde hayvancılık en önemli ekonomik faaliyetlerden biri olmuştur. Günümüz dünya siyasetinde de açlık-tokluk ve iyi beslenme-yetersiz beslenme konuları önemini korumakta ve bu konularda ülkeler kendi stratejilerini geliştirerek ihtiyaçlarını karşılamayı veya fazla üretim ihraç ederek toplumlarının refahının artmasına veya stratejik bir ürün olarak değerlendirmektedirler. Hayvansal üretim konusunda; bilgi ve teknolojide gelişmiş ülkeler geri kalmış ülkelere teknoloji, damızlık materyal, canlı hayvan ve işlenmiş hayvansal ürünleri satmakta, böylece ulusal gelirlerini artırmanın yanında diğer ülke üzerinde ticari nüfuslarını artırmaktadırlar. Gelişmiş birçok ülkede hayvancılık sektörü endüstrileşmiş ve ekonominin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Bu nedenle Gıda, tarım ve hayvancılık sektörünün ulusal düzeyde geliştirilmesi ve uluslararası rekabet gücünü artıracak tedbirlerin alınması stratejik öneme sahiptir.

3.2. SÜT SIĞIRCILIĞININ ULUSAL ÖLÇEKTEKİ DURUMU

Türkiye hayvancılığında cumhuriyetten günümüze kadar nicelik ve nitelik bakımından önemli değişiklikler olmuştur. Sığır sayısında 1980 li yıllara kadar artışta dalgalanmalar olmuşsa da artış gerçekleşmiş, fakat 1980 li yıllardan sonra azalmaya başlamıştır. Son yıllarda hayvan sayısında bir artış trendi görülmektedir. Aynı şekilde Cumhuriyetin kurulduğu dönemden 1970 yılına kadar sığırların hemen hemen hepsi yerli ırklardan oluşmaktaydı. 2008-2013 yılları arasındaki değişikliğe baktığımızda kültür ırklarının oranı %33’den %41’e ve melez genotiplerin oranında

önemli değişiklik olmamasına rağmen yerli genotiplerin oranı %26'dan %16'ya düşmüştür (TÜİK, 2014) (Tablo 3.2.1; Tablo 3.2.5). Türkiye'de süt siğirciliğinde ağırlıklı olarak (%74,16) Siyah Alaca –Holstein ırkı kullanılmaktadır (Tablo 3.2.2)

Türkiye'de siğir yetiştiriciliği 1980'li yıllara kadar ağırlıklı olarak aile işletmeciliği şeklinde yürütölmüş, 1980 yılından itibaren ekonomik büyüklüğe sahip siğircilik işletmeleri kurulmaya başlanmış, 2000 yıllarda da sağlanan devlet desteklerinin artması sonucu büyük kapasiteli modern siğircilik işletmelerinin sayısı hızla artmıştır (Tablo 3.2.3).

Türkiye'de 2001 yılında 435778 ton olan kırmızı et üretimi 2013 yılında %37'lik bir artışla 996125 ton 'a yükselmiştir (Tablo 3.2.4). Bu üretimin yaklaşık %88'ini siğir, %11'ini koyun ve %3'nü keçi eti oluşturmaktadır (Tablo 3.2.6). Aynı dönemde süt üretimi 9495550 tondan 18223712 ton 'a ulaşmıştır (Tablo 3.2.4; TÜİK, 2014). Türkiye'de sağılan ineklerin %42'si kültür, %43'ü melez ve %16'sı yerli ırklardan oluşmaktadır (Tablo 3.2.5). Üretilen inek sütünün ise %54'ü kültür, %40'ı melez ve %7'si yerli ırklardan sağlanmaktadır. Bu dönem içerisinde genotipik iyileşme, besleme, uygulanan yetiştirme teknikleri, teknolojilerdeki gelişmeler ve sağlık koruma önlemlerinden dolayı hayvanların süt verimi artmıştır. Kültür ırklarının süt verimi 2940 kg dan 3866 kg'a, melezlerin 2007 kg'dan 2720 kg'a, yerli ırkların ise 744 kg'dan 1312 kg'a yükselmiştir (Tablo 3.2.5).

Tablo 3.2.1. Türkiye'de Siğir genotiplerinin 2008-2013 yıllarındaki değişimi, baş, indeks, 2008=100, (TÜİK, 2014)

	Yerli		Melez		Kültür		Toplam
Yıl	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı,%	
2008	2.850.710	26	4.454.647	41	3.554.585	33	10.859.942
2009	2.594.334	24	4.406.041	41	3.723.583	35	10.723.958
2010	2.464.722	22	4.707.188	41	4.197.890	37	11.369.800
2011	2.429.169	20	5.120.621	41	4.836.547	39	12.386.337
2012	2.459.400	18	5.776.028	42	5.679.484	41	13.914.912
2013	2.348.487	16	6.112.437	42	5.954.333	41	14.415.257
İndeks	82		137		168		133

Tablo 3.2.2. Dişi sığır varlığının ırklara göre dağılımı (E-İslah, 2013)

İrk	Oran, %
Siyah Alaca- Holstein	74.16
Brown Swiss	11.51
Simental	9.77
Jersey	0.55
Abeerden-Angus	0.19
Kırmızı Alaca- Holstein	0.15
Montbeliarde	0.07
Charolais	0.05
Hereford	0.03
Diğer	0.04
Yerli ırklar	3.48

Tablo 3.2.3. AB ve Türkiye’de işletme sayısı ve ortalama sığır sayısı (E-İslah, 2013; EC, 2013)

	İşletme sayısı	Ortalama sığır sayısı	İşletme ölçekleri (baş)				
			1-9	10-29	30-49	50-99	100≤
AB-27	-	34,2	59,5	15,5	6,8	8,3	9,8
Soykütüğü (koop hariç)	138 961	29	11,1	61,8	17,1	7,7	2,3
E- İslah (soy K.+Önsoy K.)	970 963	4	74,8	20,4	3,2	1,3	0,4

Tablo 3.2.4. Türkiye’de hayvansal üretim, ton, İndeks 2001=100 (TÜİK, 2014)

Yıl	Kırmızı Et	Süt	Tavuk Eti	Bal	Yaş İpek Kozası	Yapağı	Kıl	Tiftik
2001	435 778	9 495 550	614 745	60 190	47	40 909	2 684	400
2002	420 595	8 408 568	696 187	74 554	100	38 244	2 589	318
2003	366 962	10 611 011	872 419	69 540	169	46 456	2 741	333
2004	447 154	10 679 406	876 774	73 929	143	45 972	2 715	304
2005	409 423	11 107 897	936 697	82 336	157	46 176	2 654	302
2006	438 530	11 952 099	917 659	83 842	127	46 776	2 728	274
2007	575 622	12 329 789	1 068 454	73 935	125	46 752	2 536	237
2008	482 458	12 243 040	1 087 682	81 364	125	44 166	2 238	194
2009	412 621	12 542 186	1 293 315	82 003	136	40 270	2 002	174
2010	780 718	13 543 674	1 444 059	81 115	126	42 823	2 607	200
2011	776 915	15 056 211	1 613 309	94 245	151	46 586	3 062	194
2012	915 844	17 401 262	1 723 919	89 162	134	51 180	3 570	200
2013	996 125	18 223 712	1 758 363	94 694	121	54 784	4 902	260
İndeks	229	192	286	157	257	134	183	65

Tablo 3.2.5. Türkiye’de sığır genotiplerine göre sağılan hayvan sayısı ve süt üretim miktarı (TÜİK, 2014)

Sığır - Kültür			Sığır - Melez		Sığır - Yerli	
Yıl	Sağılan Hayvan Sayısı (baş)	Süt (ton)	Sağılan Hayvan Sayısı (baş)	Süt (ton)	Sağılan Hayvan Sayısı (baş)	Süt (ton)
1991	650 739	1 913 438	2 087 014	4 188 398	3 381 244	2 514 576
1992	698 223	2 065 445	2 124 103	4 236 269	3 247 849	2 413 164
1993	750 254	2 222 701	2 214 725	4 399 142	3 066 975	2 282 629
1994	779 690	2 309 742	2 308 308	4 584 837	2 994 180	2 234 294
1995	870 248	2 581 711	2 392 621	4 751 023	2 622 717	1 942 578
1996	920 185	2 723 911	2 457 923	4 827 957	2 590 102	1 913 758
1997	879 779	2 593 152	2 355 541	4 586 892	2 358 974	1 734 133
1998	879 841	2 576 065	2 346 093	4 586 511	2 263 109	1 669 483
1999	903 499	2 618 031	2 424 629	4 722 638	2 209 764	1 624 821
2000	904 849	2 639 113	2 335 119	4 591 861	2 039 601	1 501 067
2001	912 411	2 660 282	2 248 877	4 410 758	1 924 526	1 418 042
2002	850 725	2 467 889	1 971 740	3 867 656	1 570 103	1 155 088
2003	1 034 817	3 215 859	2 236 680	4 568 252	1 768 865	1 730 027
2004	832 711	3 231 461	1 699 804	4 608 293	1 343 206	1 769 571
2005	925 618	3 596 017	1 717 309	4 646 857	1 355 170	1 783 328
2006	1 106 679	4 295 367	1 799 409	4 884 590	1 281 843	1 687 345
2007	1 299 750	5 050 533	1 698 801	4 608 728	1 230 889	1 620 079
2008	1 385 730	5 380 715	1 665 189	4 520 465	1 029 324	1 353 996
2009	1 470 886	5 713 004	1 686 064	4 585 859	976 198	1 284 450
2010	1 626 412	6 309 065	1 787 012	4 861 835	948 417	1 247 644
2011	1 868 274	7 239 644	1 962 713	5 341 224	930 155	1 221 560
2012	2 211 242	8 554 402	2 263 400	6 166 762	956 758	1 256 673
2013	2 314 278	8 946 131	2 395 897	6 531 573	897 097	1 177 305
Oran, %	42	54	43	40	16	7
Ortalama süt verimi, kg						
1991	2940		20007		744	
2003	3108		2042		978	
2013	3866		2726		1312	
İndeks, (1991=100)	132		136		177	

Tablo 3.2.6. Türkiye’de türlere göre kırmızı et üretimi (TÜİK, 2014)

Yıl	Sığır		Koyun		Keçi	
	Kesilen hayvan sayısı, baş	Et üretim miktarı, ton	Kesilen hayvan sayısı, baş	Et üretim miktarı, ton	Kesilen hayvan sayısı, baş	Et üretim miktarı, ton
1991	2 162 860	309 563	7 926 513	128 626	1 198 008	19 570
1992	2 064 982	300 652	7 478 617	122 887	1 047 648	17 286
1993	2 085 350	296 066	6 868 528	112 806	959 262	16 166
1994	2 249 483	316 654	7 650 160	126 306	904 550	14 908
1995	1 820 770	292 447	5 493 520	102 115	842 770	14 124
1996	1 816 000	301 828	5 536 300	98 127	734 190	12 274
1997	2 382 346	379 541	6 488 056	116 104	922 322	15 592
1998	2 200 475	359 273	7 899 041	144 703	1 342 083	23 429
1999	2 006 758	349 681	7 104 853	132 476	1 309 055	23 693
2000	2 101 583	354 636	6 110 853	111 139	1 166 169	21 395
2001	1 843 320	331 589	4 747 268	85 661	879 127	16 138
2002	1 774 107	327 629	3 935 393	75 828	757 465	15 454
2003	1 591 045	290 455	3 554 078	63 006	607 006	11 487
2004	1 856 549	364 999	3 933 973	69 715	570 512	10 301
2005	1 630 471	321 681	4 145 343	73 743	688 704	12 390
2006	1 750 997	340 705	4 763 394	81 899	803 063	14 133
2007	2 003 991	431 963	6 428 866	117 524	1 256 348	24 136
2008	1 736 107	370 619	5 588 906	96 738	767 522	13 752
2009	1 502 073	325 286	3 997 348	74 633	606 042	11 675
2010	2 602 246	618 584	6 873 626	135 687	1 219 504	23 060
2011	2 571 765	644 906	5 479 546	107 076	1 254 092	23 318
2012	2 791 034	799 344	4 541 122	97 334	926 799	17 430
2013	3 430 723	869 292	4 958 226	102 943	1 340 909	23 554
Türlerin oranı, %		88		11		3

3.3. TÜRKİYE’NİN CANLI HAYVAN İTHALAT VE İHRACAT ANALİZİ

Türkiye süt ve et üretimini sürekli artıran bir ülkedir. Bu nedenle dünyada süt üreten önemli ülkeler içerisinde sürekli yükselmektedir. Ancak bu üretim artışını sağlayacak hayvanlar genelde yurt dışından ithal edilmektedir. Türkiye 2010 yılına kadar sığır ithalatını sınırlı yaparken, bu tarihten sonra çok hızlı bir artış göstermiştir (Tablo 3.3.1)

Türkiye’de 2007-2011 yılları arasında toplam 624098 baş sığır ithalatına 1159054 dolar ödemiştir. Canlı sığır ithalatını ise, dünyada en önemli ihracatçı olan ülkelere Avustralya, Fransa, Macaristan, ABD ve Uruguay’dan gerçekleştirmiştir. Bu süreç içerisinde Türkiye 2010 yılında Afganistan’a 3 adet ve 4 bin dolar değerinde canlı sığır ihraç etmiştir (Tablo 3.3.2). Türkiye yıllardır damızlık sığır ihtiyacını dışarıdan karşılayan bir ülke konumundadır. Bu nedenle damızlık sığır üretimi için örgütlenmiş bulunan Türkiye Damızlık Sığır Üreticileri birliğinin bu konuya yoğunlaşarak ülke ihtiyacını karşılaması ve çevre ülkelere ihracat imkânlarını değerlendirmesi gerekmektedir.

Tablo 3.3.1. Türkiye’nin Canlı sığır ithalat ve ihracatı miktar ve değeri (FAO, 2014)

Yıl	İhracat		İthalat	
	Baş	Değeri, bin Dolar	Baş	Değeri, bin Dolar
2000	3	4	1449	3266
2001	18041	4520	290	830
2002	279	162	0	0
2003	0	0	2128	3279
2004	0	0	0	0
2005	0	0	1922	3854
2006	0	0	483	1166
2007	0	0	3854	6625
2008	0	0	5393	16418
2009	0	0	4010	13307
2010	7	3	140045	273968
2011	0	0	470796	848736

Tablo 3.3.2. Türkiye'nin 2007-2011 yılları ülkelere göre canlı sığır ithalatı (FAO, 2014)

	2007		2008		2009		2010		2011	
Ülke	Baş	Dolar	Baş	Dolar	Baş	Dolar	Baş	Dolar	Baş	Dolar
Avustralya	2838	4908	2925	7877	164	544	8198	16897	73872	112854
Avusturya							151	474	16371	65850
Brezilya							4530	8393	8052	17535
Estonya							2012	3860	4900	8279
Fransa									46814	86001
Yunanistan							450	754	7952	9211
Macaristan							35406	61247	87496	143229
Ürdün									911	1324
Letonya							464	814	2814	4782
Litvanya							1659	2933	6898	9343
Meksika									5383	12220
Slovenya									70	107
İsveç										
ABD			2168	7865	3846	12763	16210	54178	51939	186226
Uruguay	1016	1717	300	676			70965	124418	157324	191775
Toplam	3854	6625	5393	16418	4010	13307	140045	273968	470796	848736
Genel toplam	624098 baş		1159054 dolar							

Türkiye’de son beş yıl verilerine göre canlı hayvan ihracatı en yüksek olan on il Tablo 3.3.3’de, ithalatı en yüksek olan yirmi il ise Tablo 3.3.4’de verilmiştir (ANONİM, 2014).

Tablo 3.3.3. Türkiye’de canlı hayvan ihracatı en yüksek olan on il ve ihracat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013
Gaziantep	11.800		223		239
İstanbul	39	123	392	1.442	1.676
Ankara	21	503	1080	109	
İğdır			98	711	167
Şanlıurfa	706			8	
Tekirdağ	15	377	271		132
Uşak	49	343			
İzmir	5	66	18	88	210
Mersin	103		26		
Hatay			109		18

Tablo 3.3.4. Türkiye'nin canlı hayvan ithalatı en çok olan iller ve ithalat değeri, bin ABD doları (ANONİM, 2014)

İller	2009	2010	2011	2012	2013	Ortalama
Ankara	1.133	177.857	269.214	206.690	54.922	141.963
İstanbul	9.180	49.093	235.321	218.620	97.237	121.890
Bursa	1.201	6.990	64.749	60.032	9.342	28.463
Balıkesir	18	7.552	39.692	54.941	30.585	26.558
İzmir	4.108	18.307	63.200	29.489	7.749	24.570
Amasya	71	11.205	48.452	46.487	9.209	23.085
Gaziantep		9.928	61.088	4.587	27.858	20.692
Samsun	154	219	40.813	33.152	7.635	16.395
Adana	158	84	8.496	27.225	11.684	9.529
Konya	744	5.738	19.157	13.222	1.855	8.143
Sakarya		1.652	14.039	21.540	1.173	7.681
Gümüşhane		347		29.904	1.875	6.425
Antalya	14	3.008	9.413	13.006	4.460	5.980
Kırklareli		1.350	8.662	6.403	12.303	5.744
Tekirdağ	133	3.971	6.396	5.490	8.390	4.876
Uşak		525	6.890	6.073	6.569	4.011
Manisa	1.840	2.633	11.444	1.318	1.012	3.649
Eskişehir	58	4.485	11.840		795	3.436
Şanlıurfa		409	8.102	7.842		3.271
Aksaray		1.243	8.887	2.812	2.899	3.168

3.4. ULUSAL ÖLÇEKTE FAALİYET GÖSTEREN DERNEKLER/ KURULUŞLAR

Türkiye'de büyükbaş hayvancılık konusunda faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar Tablo 3.4.1'de verilmiştir.

Tablo 3.4.1. Ulusal ölçekte faaliyet gösteren dernek ve kuruluşlar

Dernekler/Kuruluşlar		
Tarım, Gıda Ve Hayvancılık Bakanlığı	Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının görevi; bitkisel ve hayvansal üretim ile su ürünleri üretiminin geliştirilmesi, tarım sektörünün geliştirilmesine ve tarım politikalarının oluşturulmasına yönelik araştırmalar yapılması, gıda üretimi, güvenliği ve güvenilirliği, kırsal kalkınma, toprak, su kaynakları ve biyoçeşitliliğin korunması, verimli kullanılmasının sağlanması, çiftçinin örgütlenmesi ve bilinçlendirilmesi, tarımsal desteklemelerin etkin bir şekilde yönetilmesi, tarımsal piyasaların düzenlenmesi gibi ana faaliyet konularının gerçekleştirilmesine yönelik çalışmalar yapmak; gıda, tarım ve hayvancılığa yönelik genel politikaları belirlemek, uygulanmasını izlemek ve denetlemektir.	Adres: Eskişehir yolu 9. Km Iodumlu / Ankara Tel::0312 287 33 60 (25 hat) Belgegeçer:0312 287 72 66 E-posta:tarimbilgi@tarim.gov.tr Web: http://www.tarim.gov.tr/
Ekonomi Bakanlığı	Ekonomi Bakanlığının görevleri; Dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek ve yürütmek; Ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük yapılandırılması için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu tedbirlerin ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlarca uygulanmasının ve koordinasyonunun sağlanması konusunda çalışmalar yürütmek; Dış ticaretin ülke ekonomisi yararına yapılması amacıyla ürün ve yurtdışı müteahhitlik dâhil uluslararası hizmet ticaretine ilişkin gerekli her türlü tedbiri almak	Kurum adı: Ekonomi Bakanlığı Adres: İnönü Bulvarı no:36 Çankaya Ankara Türkiye Tel: +90 3122047500 İnternet sitesi: http://www.ekonomi.gov.tr/
Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı	Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının görevleri; Kalkınma planları ve yıllık programlardaki ilke, hedef ve politikalar doğrultusunda sanayi politika ve stratejilerini, sanayi ürünlerine yönelik idari ve teknik düzenlemeleri hazırlamak ve uygulanmasını sağlamak, sanayi işletmelerinin sicilini tutmak, sanayi istatistikleri ve analizleri üretmek ve 8 Haziran 2011 tarih ve 27958 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan KHK/635 nolu Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede belirtilen diğer görevleri yerine getirmektedir.	Kurum Adı :Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Adres: Mustafa Kemal Mahallesi Dumlupınar Bulvarı (Eskişehir Yolu 7.Km) 2151.Cadde No:154 Çankaya /ANKARA 06510 TÜRKİYE Tel:: +90 3122015000 Faks:+90 3122196738 E-Posta: webmaster@sanayi.gov.tr İnternet Sitesi: http://www.sanayi.gov.tr/

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı	Çevre ve şehircilik işlerinden sorumlu olan bakanlık. 3 Mayıs 1920 tarihinde kurulan <i>Bayındırlık Bakanlığı</i> ile 13 Ekim 1923 tarihinde kurulan <i>İmar ve İskân Bakanlığı</i> 'nın 1983 yılında birleştirilmesi ile kurulmuştur. 29 Haziran 2011 tarihinde ismi <i>Çevre ve Şehircilik Bakanlığı</i> olarak değiştirilmiştir.	Adres: vekâletler Cad. No:1 bakanlıklar / Ankara Tel: : 0 (312) 410 10 00 İnternet sitesi: http://www.csb.gov.tr
Ziraat Bankası Genel Müdürlüğü	1883 yılında Menafi Sandıkları Memleket Sandıklarının yerini alır. 1888’de ise Ziraat Bankası Nizamnamesi yürürlüğe girer (28 Ağustos) ve Ziraat Bankası Umum Müdürlüğü faaliyete geçer (17 Eylül). Menafi Sandıklarının Banka şubelerine dönüştürülmesiyle, teşkilatlı tarımsal kredi tarihimize yeni bir dönem açılmış olur. Çiftçilere yönelik Kredi, sigorta vs işlerini yürütmektedir. Tarımın, özellikle de endüstriyel tarımın finansmanını desteklemek.	Adres T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü, Doğan bey Mah. Atatürk Bul. No 8, 06107 Ulus / ANKARA Tel: 0 312 584 20 00 Faks 0 312 584 25 51 İnternet Adresi Www.ziraatbank.com.tr
Ulusal Süt Konseyi	Ulusal Süt Konseyi tarafından süt hayvancılığı ve süt işleme potansiyelinin geliştirilmesine yönelik olarak politika belirlemeyi ve sektörün geliştirilmesine yönelik tedbirleri alma işlevini yerine getirmeyi amaçlamaktadır.	Adres: Kızılırmak Mahallesi, 1443 cadde green iş merkezi no.22/15 kat.4 çukurambar-çankaya/ankara Tel:++90(312) 2860855 Faks:++90 (312) 2860863 E-posta: bilgi@ulusalsutkonseyi.org.tr İnternet adresi: www.ulusalsutkonseyi.org.tr
Et ve Süt Kurumu	Devletin genel hayvancılık politikası çerçevesinde, hayvancılık sektöründe düzenleyici ve destekleyici bir rol üstlenmesini temin etmek, piyasa ekonomisi kuralları içerisinde sektörde tam rekabet koşullarının tesisine katkıda bulunarak kamu yararı ile faaliyetlerini sürdürmek.	Et ve süt kurumu genel müdürlüğü Oğuzlar mahallesi Ceyhun Atıf Kansu Caddesi 1370. Sokak no: 10 Balgat/ Ankara Santral (0312) 284 36 70 faks (0312) 286 37 02)

		İnternet adresi: www.esk.gov.tr
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu (TKDK)	Ulusal kalkınma plan, program ve stratejilerinde öngörülen ilke ve hedefler çerçevesinde, Avrupa Birliği ve uluslararası kuruluşlardan sağlanan kaynakları da kapsayacak şekilde, kırsal kalkınma programlarının uygulanmasına yönelik faaliyetleri gerçekleştirmek” amacıyla kurulmuştur.	Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu Turan Güneş Bulvarı No:68 Çankaya, Ankara Tel: 0 (312) 409 14 00 İnternet adresi: https://www.tkd.gov.tr/
Türkiye Kırmızı Et Üreticileri Merkez Birliği	Birliğin amacı, merkez birliğine üye olan Kırmızı Et Üretici Birliklerinin ürettikleri kırmızı etin ulusal düzeydeki üretim planlamasına ve pazarlamasına ilişkin kurallara uyulmasında üyelerine yardımcı olmak ve üyelerini yönlendirmektir.	Mustafa kemal mahallesi 2140.sokak demirler plaza 18/3 Çankaya/Ankara Tel:0312 219 51 84 Email:info@tuketbir.org.tr İnternet adresi: http://www.tuketbir.org.tr/
Türkiye Ziraat Odaları Birliği	Çiftçilerin meslek kuruluşu olan ziraat odaları, mesleki hizmetleri görmek, tarım sektörünün her alanda genel menfaatlerine uygun olarak gelişmesine ve devletin tarımsal plan ve programlarının gerçekleştirilmesine yardımcı olmak, çiftçilerin müşterek ihtiyaçlarını karşılamak, mesleki faaliyetlerini kolaylaştırmak ve üreticiler arasında işbirliğini sağlamak amacı ile kurulmuştur.	Adres: GMK bulvarı no:25 demirtepe 06440 Ankara Tel:++90 312 231 63 00 mail: ziraatodalari@tzob.org.tr İnternet adresi: www.tzob.org.tr
Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği	Birlikler kanalıyla bir araya gelen yetiştiriciler sürülerini ıslah ederek en az masrafla en yüksek verim elde etmeyi amaçlamaktadırlar. Soy kütüğü Programını yürütmek, Islah Programını planlamak ve yürütmek, Döl Kontrolü çalışmaları,, Damızlık Değer Tahmini,, Belgelendirme,, Uluslararası gelişmelerin izlenmesi, Yurt içi ve yurt dışı platformlarda temsil, Girdi temini (Sperma, küpe, süt ölçüm kovanı, sigorta vb), Yetiştirme ve besleme konularında danışmanlık,, Yayım ve eğitim hizmetleri yürütmek faaliyetlerini yapmaktadır.	Eskişehir Yolu üzeri Mustafa Kemal Mh. 2120 Cd. No:5 Gözüm İş Merkezi D:1-2 06520 Çankaya-ANKARA Tel:++90 312 219 45 64 – Faks:++90 312 219 45 59 E-Posta: dsymb@dsymb.org.tr İnternet adresi: http://www.dsymb.org.tr/

3.5. ULUSAL ÖLÇEKTE SEKTÖRÜ ETKİLEYEN POLİTİKALAR

- Hayvancılık işletmelerinin kurumsal kapasitesinin düşük ve dağınık olması; Hayvancılık işletmeleri genelde küçük aile işletmeleri şeklindedir. Ancak son yıllarda büyük ölçekli işletmelerin sayısı da artmaktadır. Bu nedenle hayvancılıkta destekleri işletme yapısı etkilemektedir.
- Süt Sığırcılığı İşletmelerindeki Hayvanların Verim Düşüklüğü
- Hayvansal Üretim ve Arz Güvenliği
- Tarımsal üretim kaynaklarını korumak ve kaliteli tarım ürünlerine erişilebilirliği ve gıda güvenliğini sağlamak.
- Hayvan Sağlığı ve Refahı; Hayvan sağlığı ve refahı konularının öneminin artmasıyla, insan ve hayvan sağlığını ve çevreyi esas alan hayvansal üretim sistemlerini geliştirici politikalar uygulamaya sokulmuştur

4. BÖLGESEL/YEREL ANALİZ

4.1. SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ GELİŞİMİNE GENEL BAKIŞ

Niğde ili, TR71 bölgesi ve Türkiye geneli ile karşılaştırmalı olarak 2009-2013 yılı arasındaki sığır varlığındaki değişim Tablo 4.1.1'de verilmiştir. Türkiye, TR71 bölgesi ve Niğde ilinde sığır varlığındaki artış sırasıyla %34, 78 ve 131 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü gibi Niğde ilindeki sığır varlığındaki artış Türkiye ortalamasının yaklaşık 4, TR71 bölgesinden ise 1.5 kat daha yüksek olmuştur. 2013 yılı Niğde ili sığır varlığı TR71 bölgesinin sığır varlığının %22.4'ü, Türkiye sığır varlığının ise %0.9'nu oluşturmaktadır (TUIK, 2014).

Tablo 4.1.1. Son beş yıllık dönemde Niğde sığır varlığının TR71 bölgesi ve Türkiye ile karşılaştırmalı değişimi, İndeks 2009=100 (TUIK, 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013	İndeks
Niğde	58.927	66.179	93.314	124.457	136.201	231
TR71	342.624	364.602	415.765	534.282	608.852	178
Türkiye	10.723.958	11.369.800	12.386.337	13.914.912	14.415.257	134
Niğde/TR71 (%)	17.2	18.2	22.4	23.3	22.4	

Niğde/Türkiye (%)	0.5	0.6	0.8	0.9	0.9
-------------------	-----	-----	-----	-----	-----

Süt sığırcılığı Merkez ilçe köylerinde ve Bor ilçesinde yoğunlaşmıştır. Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında genotiplerin oranında önemli değişiklikler görülmektedir. Bu dönemde yerli genotiplerin oranı %6'dan %1'e, melez sığırların oranı ise %26'dan %18'e, kültür ırkı sığırların oranı ise %68'den %81'e yükselmiştir (Tablo 4.1.2). 2013 verilerine göre Türkiye'nin sığır varlığının yaklaşık %16'sını yerli ırklar, %42'sini melez genotipler ve %41'ni kültür ırkları oluşturmaktadır (TUİK, 2014). Görüldüğü gibi Niğde ilinde kültür ırkı ve melezlerinin oranı %99'a ulaşmıştır. Bu sonuçlar, Niğde ilinin süt sığırcılığı bakımından geliştiğini göstermektedir. Bu süreçten sonra Niğde ilinde damızlık hayvan ve hayvansal ürün kalitesinin artırılarak ulusal ve uluslararası rekabet gücünü artırıcı önlemlerin alınması gerekmektedir.

Türkiye'de 2013 yılı sığır sayısı açısından ilk 10 sırada yer alan iller ve Niğde ili hayvan sayıları Tablo 4.1.3 'da verilmiştir (TUİK, 2014). Konya ili toplam 716.172 baş sığır sayısı ile Türkiye'de ilk sırada yer almakta olup, toplam sığır sayısının %5'ini karşılamaktadır. Niğde ili sığır sayısı bakımından 44. sırada bulunmaktadır. Niğde ili sığır sayısı bakımından gerilerde olmasına rağmen, olumlu bir gösterge, kültür ırkı sığır oranının ilk on içerisinde yer alan illerden daha yüksek olmasıdır. Tablo 4.1.3'de görüldüğü gibi kültür ırkı en yüksek olan beş il sırasıyla Niğde (%81), Aydın (%75), Balıkesir (%75), İzmir (%74) ve Konya (%63)'dir. Kültür ırkı ve melezleri birlikte değerlendirdiğimizde Niğde ilinde sığırların yaklaşık %99'u kültür ve melez ırklarından oluşmaktadır. Bu durum Niğde ilini damızlık hayvan üretimi bakımından öne çıkmasını sağlayacak bir fırsat olarak değerlendirilmesi gerekiyor. Niğde ilinde bulunan sığırlarının %69.2'si Siyah Alaca-Holstein melezi, %15.9'u Simental ve melezi, %3.6'sı Brown Swiss ve Melezinden oluşmaktadır (NDSYB, 2014, Tablo 4.1.4). Türkiye genelinde Siyah Alaca-Holstein melezi %74.16, Simental ve Melezi %9.77 ve Brown Swiss ve Melezinin oranı %11.51'den oluşmaktadır. Niğde ilindeki sığır ırkların oranı, Türkiye'de bulunan sığır ırklarının oranına yakın görülmesine rağmen, Siyah Alaca-Holstein melezi ve simantal ve melezi ağırlıkta görülmektedir. Bu nedenle Niğde ilinde araştırma konusu olan işletmeler sadece siyah alaca kültür ırkı sığırlar konusunda uzmanlaşarak ülke içi

ve ülke dışına kaliteli damızlık sığır satış stratejisini geliştirerek, pazarda önemli bir oyuncu haline gelmesi gerekmektedir.-

Tablo 4.1.2. Niğde ili sığır varlığı (TUIK, 2014)

Genotipler	İlçeler	2009	2010	2011	2012	2013
Yerli Irk	Merkez	1.511	1.944	2.632	604	520
	Altunhisar	190	240	155	91	155
	Bor	82	82	87	85	83
	Çamardı	764	949	688	75	100
	Çiftlik	890	680	650	200	284
	Ulukışla	164	233	265	80	110
	Toplam	3.601	4.128	4.477	1.135	1.252
	Yerli Oranı, %	6	6	5	1	1
Melez	Merkez	7.497	9.315	13.236	10.650	8.692
	Altunhisar	1.019	1.150	1.773	3.041	2.875
	Bor	1.219	982	937	830	730
	Çamardı	1.699	1.556	1.770	3.962	4.155
	Çiftlik	3.370	3.580	5.480	7.433	7.485
	Ulukışla	271	408	760	904	926
	Toplam	15.075	16.991	23.956	26.820	24.863
	Melez oranı, %	26	25	26	22	18
Kültür Irkı	Merkez	19.060	22.720	35.539	52.725	59.705
	Altunhisar	2.379	3.008	4.401	5.646	5.694
	Bor	13.886	14.436	18.244	24.931	30.797
	Çamardı	447	675	692	1.850	1.720
	Çiftlik	1.695	1.610	1.980	6.222	6.875
	Ulukışla	2.784	3.151	4.025	5.128	5.295
	Toplam	40.251	45.600	64.881	96.502	110.086
	Kültür oranı, %	68	68	70	78	81
Genel Toplam		58.961	66.748	93.325	124.474	136.209

Tablo 4.1.3. Türkiye’de 2013 yıl verilerine göre en fazla sığra sahip on il ve sığır genotiplerinin oranı (TUİK, 2014)

İller	Kültür Sığır		Yerli Sığır		Melez Sığır		Toplam	Türkiye Oranı, %
	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı, %	Baş	Oranı, %	Baş	
Konya	448.047	63	54.025	8	214.100	30	716.172	5
Erzurum	76.413	11	66.532	10	526.579	79	669.524	4.6
Balıkesir	421.919	75	25.588	5	115.108	20	562.615	3.9
Kars	52.206	10	216.593	42	250.827	48	519.626	3.6
İzmir	363.901	74	21.024	4	107.323	22	492.248	3.4
Sivas	108.383	31	7.015	2	233.234	67	348.632	2.4
Diyarbakır	79.646	24	143.001	43	112.229	34	334.876	2.3
Ardahan	12.845	4	53.045	16	265.569	80	331.459	2.3
Samsun	78.669	24	83.642	25	168.130	51	330.441	2.3
Aydın	245.232	75	38.679	12	42.422	13	326.333	2.3
Niğde	110.086	81	1.252	1	24.863	18	136.201	0.9

Tablo 4.1.4. Niğde damızlık sığır yetiştiricileri birliğine kayıtlı işletmelerde bulunan sığır ırkları varlığı ve oranı (NDSYB, 2014)

Sığırırkı	Hayvan Sayısı	Oranı, %
Siyah Alaca-Holstein ve Melezi	87.804	69.2
Simental ve Melezi	20.198	15.9
Brown Swiss ve Melezi	17.246	13.6
Diğer	1.725	1.3
TOPLAM	126.973	100

Türkiye, TR71 bölgesi ve Niğde ilinde 2009-2013 yılları arasında, inek sütü üretim miktarı sırasıyla % 44, %84 ve % 145 oranında artmıştır (Tablo 4.1.5). Görüldüğü gibi ortalama olarak süt verimindeki artış oranı sığır sayısındaki artış oranından yüksek

olması genopin iyileşmesi, yetiştirme, besleme ve sağlık korumadaki önlemlerden kaynaklanmaktadır. Niğde ili 2009-2013 yılları arasında Türkiye’de toplam sığır sütü üretimindeki payını %0.9’dan %1.5’ çıkarmıştır. Bu artışta ildeki hayvan sayısındaki artış ve kültür ırkı hayvanların oranındaki artıştan kaynaklanmaktadır.

Tablo 4.1.5. Niğde ilinde yıllara göre inek sütü üretim (ton) Miktarları (TUİK, 2014)

	2009	2010	2011	2012	2013	İndeks, 2009=100
Niğde	98.763	112.151	160.487	221.082	242.085	245
TR71	412.437	444.046	542.114	729.877	756.856	184
Türkiye	11.583.31 3	12.418.54 4	13.802.42 8	15.977.83 7	16.655.00 9	144
Niğde/TR71 (%)	23.9	25.3	29.6	30.3	32.0	
Niğde/Türkiye (%)	0.9	0.9	1.2	1.4	1.5	

4.2. BÖLGENİN REKABET AVANTAJLARI

Bölge vizyonu yaşamaya değer bir bölgeyi öngörmektedir. Bir başka deyişle “yaşamaya değer bir bölge” ile kast edilen; bölge dışına verilen göçü makul düzeylere indirmiş hatta dışarıdan göç alan ve insanların yaşamayı “seçtikleri” bir bölgedir. Bölgesel Gelişme Ulusal Stratejisinde yer alan ekonomik ve sosyal bütünleşmenin güçlendirilmesi genel amacına ulaşmaya katkı verecek şekilde bölge içi dengeli ekonomik dağılım ve iç göçü yönetebilir düzeyde mekânsal dönüşümü sağlamış, TR71 Düzey 2 Bölgesi’ni komşu metropoller ve büyüme odaklarıyla bütünleşmiş bir bölge haline getirmek bölgemizin gelişme senaryosunu oluşturmaktadır. Bu senaryoya göre dört gelişme eksenini belirlenmiş olup bunlar; sürdürülebilir ekonomik büyüme, korunan ve yaşatılan doğal ve kültürel miras, artan yaşam kalitesi ve nitelikli hizmet sunma kapasitesidir. TR71 Düzey 2 Bölgesi Hayvancılık sektör geliştirme çalışmaları yukarıda bahsedilen gelişme eksenlerinden “sürdürülebilir ekonomik büyüme” gelişme ekseninde ele alınan bir çalışmadır. Bu kapsamda bu gelişme ekseninde yer alan önceliklerden katma

değerin artırılması, üretimin çeşitlendirilmesi, ihtisaslaşma ve kümelenmenin geliştirilmesi, yenilikçi üretimin yaygınlaştırılması ve markalaşmanın artırılması öncelikleri doğrudan bu çalışmanın kapsamına girmektedir. Bununla birlikte girişimciliğin geliştirilmesi, üretim altyapısının güçlendirilmesi ve bölgeye yatırımcı çekilmesi önceliklerine dolaylı olarak destek vermektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı hazırlanırken kır ve kent arasındaki gelişmişlik farkının fazla oluşu ve ekonomide yer alan sektörlerin farklı göstermesi nedeniyle aynı il sınırları içinde yer alan, birbiriyle sosyo-ekonomik benzerlik gösteren ve komşuluk ilişkisi içinde olan ilçeler alt bölgeler altında toplanmıştır. Gerçekleştirilen alt bölgeleme çalışması sayesinde alt bölgelerin ihtiyaçları ve potansiyelleri doğrultusunda daha gerçekçi ve uygulanabilir stratejiler belirlenmiştir. Bölge Planı hazırlık sürecinde gerçekleştirilen alt bölge çalışması sonucunda elde edilen veriler ışığında oluşturulan Alt Bölgeler ve alt bölgede yer alan ilçeler Tablo 4.2.1’de yer almaktadır.

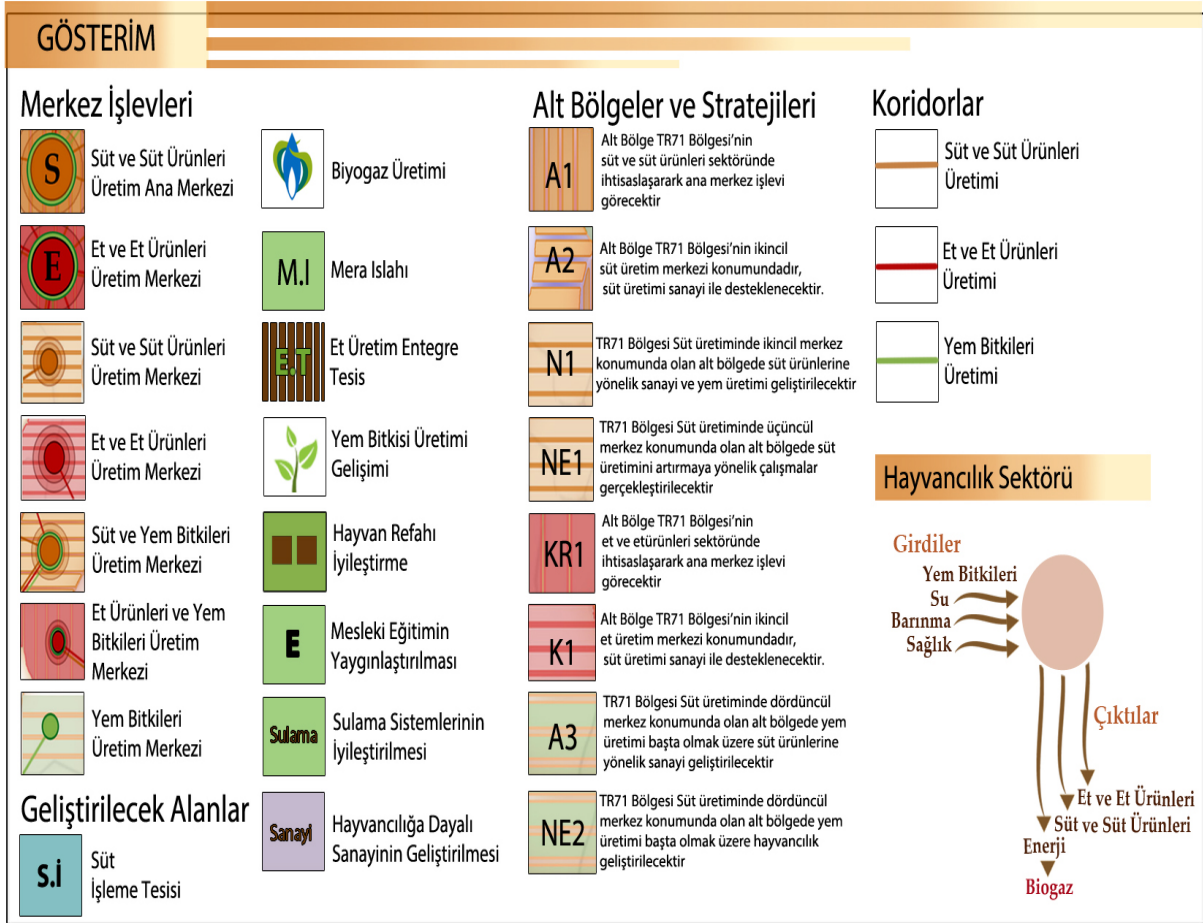
Tablo 4.2.1. Bölgesinde alt bölgeler ve alt bölgelerde yer alan ilçeler

İL	Alt Bölge Kodu	Alt Bölgede Yer Alan İlçeler	Alt Bölge Haritası
Aksaray	A1	Aksaray Merkez	
Aksaray	A2	Eskil	
Aksaray	A3	Ağaçören, Ortaköy, Sarıyahşi	
Aksaray	A4	Gülağaç, Güzelyurt	
Kırıkkale	K1	Kırıkkale Merkez, Balışeyh, Yahşıhan	
Kırıkkale	K2	Bahşılı, Delice, Sulakyurt,	
Kırıkkale	K3	Çelebi, Karakeçili, Keskin	
Kırşehir	KR1	Kırşehir Merkez, Kaman, Mucur	
Kırşehir	KR2	Akçakent, Akpınar, Boztepe, Çiçekdağı	
Nevşehir	NE1	Nevşehir Merkez, Acıgöl	
Nevşehir	NE2	Gülşehir, Hacıbektaş	
Nevşehir	NE3	Avanos, Derinkuyu, Kozaklı, Ürgüp,	
Niğde	N1	Niğde Merkez, Bor	

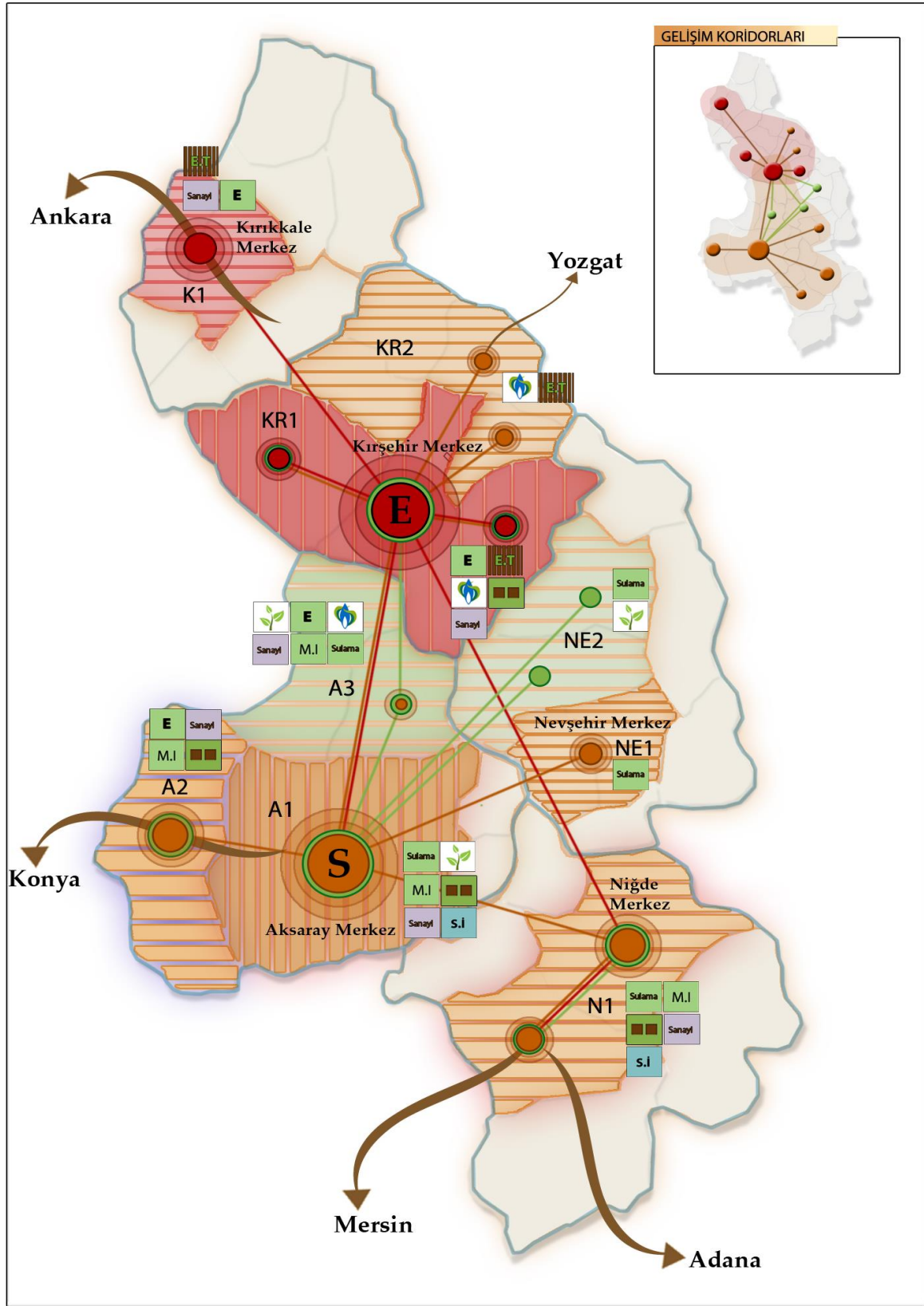
Niğde	N2	Çiftlik, Altunhisar	
Niğde	N3	Çamardı, Ulukışla	

TR71 Düzey 2 Bölgesi hayvancılık faaliyetleri açısından oldukça büyük bir öneme sahiptir. Bu faaliyetlerin önümüzdeki on yıllık süre içinde artan nüfus ve ihtiyaç duyulan güvenilir hayvansal gıda talepleri nedeniyle önemini muhafaza edeceği ve daha da gelişeceği öngörülmektedir. Temel olarak TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin ülkemizin gelecek on yılda ihtiyaç duyacağı güvenilir hayvansal gıda (kırmızı et ve süt) taleplerini karşılamak için bir "görev üstlenmesi" ve Orta Anadolu'da bu konuda bir üs konumuna gelmesi amaçlanmaktadır. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Aksaray merkezli A1 Alt Bölgesi Büyükbaş Hayvancılık üretiminin merkezi olarak planlanmaktadır. Aksaray merkezli A1 Alt Bölgesinde Büyükbaş Hayvancılık üretimi avantajlı bir konuma sahiptir. Bu sebeple TR71 Düzey 2 Bölgesi 2014 – 2023 Bölge Planı kapsamında A1 Alt Bölgesinin TR71 Düzey 2 Bölgesi'nin Büyükbaş Hayvancılık üretimi sektöründe ihtisaslaşarak ana merkez haline gelmesi ve katma değerin artırılması hedeflenmektedir. A1 Alt Bölgesinin bu hedefe ulaşabilmesi için sulama sistemlerinin iyileştirilmesi ve geliştirilmesi, yem bitkisi üretiminin yaygınlaştırılması, mera ıslahı, hayvan barınakları ve koruyucu sağlık önlemlerinin alınması ile hayvan refahı iyileştirme, süt işleme entegre tesislerinin kurulması ve hayvancılığa dayalı sanayinin geliştirilmesi Alt Bölge için geliştirilecek alanlar olarak belirlenmiştir. Diğer Büyükbaş Hayvancılık merkezleri konumunda ise Niğde merkezin içinde bulunduğu N1 alt bölgesi, A2, Nevşehir merkezli NE1, NE2 ve A3 Alt Bölgeleri belirlenmiştir. Bu alt Bölgelerin Büyükbaş Hayvancılık ana merkezi konumundaki A1 Alt Bölgesindeki olumlu gelişmelerden etkilenmesi öngörülmüştür. Nevşehir'in kuzey batısında bulunan NE2 Alt Bölgesi süt ürünleri merkezi olan A1 bölgesinin yem bitkileri ihtiyacını karşılamaktadır. Ayrıca bu Alt Bölgede sulama sistemlerini iyileştirilmesi ve yem bitkisi üretiminin gelişiminin desteklenmesi ile hayvancılıkta en önemli girdi olan yem ihtiyacının tüm bölgeye hitap edecek şekilde geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Büyükbaş Hayvancılık sektörüne ilişkin mekânsal gelişimi Şekil 4.2.1 ve 4.2.2'de görülmektedir.

Şekil 4.2.1. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Büyükbaş Hayvancılık sektörüne ilişkin mekânsal gelişimi

Şekil 4.2.2. TR71 Düzey 2 Bölgesi'nde Büyükbaş Hayvancılık sektörüne ilişkin mekânsal gelişimi şeması

Niğde ili, Türkiye'nin güneyini, iç, Kuzey ve Batı Anadolu'ya bağlayan önemli karayolu ve demiryolu üzerinde bulunmaktadır. İlin Adana, Konya, Kayseri bağlantısının bulunması yük taşımacılığında bir avantaj sağlamaktadır. İlin Mersin limanına uzaklığı yaklaşık 200 km olması bir avantaj olarak görünmektedir. Havaalanı olarak ta Nevşehir, Kayseri ve Adana havalimanının bulunması ile ulaşılabilirliği sağlamaktadır.

İlde bulunan büyükbaş hayvancılık işletmelerinin sahip olduğu genotiplerin kültür ırkı ve melezlerinden oluşması nedeniyle üretilen damızlık hayvanların kalite ve verimlerinin yüksek olması, Türkiye'de bulunan diğer işletmelerden ihracat bakımından daha avantajlı hale getirmektedir.

İlimizde bulunan Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi Hayvansal Üretim ve Teknolojileri Bölümünde bulunan bilim insanlarının sektör temsilcileriyle olan iletişimi ve işbirliği, Büyükbaş hayvancılık firmalarının Niğde Damızlık Hayvan Yetiştiricileri Birliği çatısında örgütlenmiş olmaları ve aralarındaki işbirliğinin bulunması, hayvansal üretimle ilgili faaliyet gösteren örgütlerin işbirliği yapma becerilerinin varlığı, tarım platformu çatısı altında bütün paydaşların buluşması ilin damızlık büyükbaş hayvan ihracatı konusunda avantajlarını oluşturmaktadır.

4.3. SEKTÖRÜN BÖLGEDEKİ İHRACAT VE İTHALAT YAPISI

Türkiye ve bölgenin ihracat potansiyeline bakılacak olunursa, Türkiye'de öne çıkan sektörler imalat, Tarım ve Ormancılık ve Madencilik ve Taşocağı sektörüdür. Niğde ilinde imalat sanayiden sonra Tarım ve Ormancılık, Madencilik ve Taşocağı öne çıkmaktadır. Niğde'de sektör el olarak ihracatta tarım ve orman sektörü ve maden ve taşocağı sektörünün Türkiye ihracatından oransal olarak daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 4.3.1). Bu nedenle Niğde ilinde ihracata yönelik yatırım desteklerinde Tarım ve Hayvancılığın öncelikli olması gerekmektedir. Toplam Tarım ve ormancılık sektörü ithalatına bakılacak olursa Niğde ili Türkiye ortalamasının çok üzerinde oransal olarak ithalat yapmaktadır (Tablo 4.3.2).

Tablo 4.3.1. Türkiye ve Niğde ili sektörel ihracat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TUiK, 2014)

	Yı	Toplam	Tarım ve Ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve taş ocakçılığı	İmalat	Elektrik, gaz ve su	Toptan ve perakende ticaret	Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	Toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri
Türkiye	2009	102142613	4347483	188990	1682915	95449246	139740	330550	1248	2440
	2010	113883219	4934710	156014	2687124	105466686	181375	451656	2037	3617
	2011	134906869	5166596	186017	2805449	125962537	148789	631901	583	4997
	2012	152461737	5188858	190340	3160765	143193911	190211	534800	544	2307
	2013	151802637	5653323	258177	3879449	141353199	28970	605984	3422	15113
Niğde	2009	36321	3278		1721	30992		330		
	2010	46436	2501		4161	39500		271		
	2011	58925	2926		5508	50491				
	2012	62647	4148		10591	47886		22		
	2013	69695	7491		8129	54075				
Sektör payı, %										
Türkiye	2009		4.26	0.19	1.65	93.45	0.14	0.32	0.00	0.00
	2010		4.33	0.14	2.36	92.61	0.16	0.40	0.00	0.00
	2011		3.83	0.14	2.08	93.37	0.11	0.47	0.00	0.00
	2012		3.40	0.12	2.07	93.92	0.12	0.35	0.00	0.00
	2013		3.72	0.17	2.56	93.12	0.02	0.40	0.00	0.01
Niğde	2009		9.03	0.00	4.74	85.33	0.00	0.91	0.00	0.00

2010	5.39	0.00	8.96	85.06	0.00	0.58	0.00	0.00
2011	4.97	0.00	9.35	85.69	0.00	0.00	0.00	0.00
2012	6.62	0.00	16.91	76.44	0.00	0.04	0.00	0.00
2013	10.75	0.00	11.66	77.59	0.00	0.00	0.00	0.00

Tablo 4.3.2. Türkiye ve Niğde İli sektörel ithalat değeri ve oranı, 2009-2013, bin Dolar (TÜİK, 2014)

Yıl	Toplam	Tarım ve Ormancılık	Balıkçılık	Madencilik ve taş ocakçılığı	İmalat	Elektrik, gaz ve su	Toptan ve perakende ticaret	Gayrimenkul kiralama ve iş faaliyetleri	Toplumsal ve kişisel hizmet faaliyetleri
2009	140928421	4593839	31217	20624650	111030525	17256	4608026	1345	21564
2010	185544332	6456707	33322	25932549	145366975	20471	7703896	2284	28128
Türkiye 2011	240841676	8895184	48717	37331370	183930287	86576	10496278	4462	48803
2012	236545141	7446641	56206	42246825	176235027	255377	10258094	1143	53456
2013	251661250	7718045	58015	38205124	196822807	334204	8468456	1143	53456
2009	15445	4524			10540		381		
2010	43027	20891			19592		2544		
Niğde 2011	30027	5060			19982		4984		
2012	20746	1000		11	19060		676		
2013	45099	7616			36086		626		

Sektör payı, %									
Türkiye	2009	3.26	0.02	14.63	78.79	0.01	3.27	0.00	0.02
	2010	3.48	0.02	13.98	78.35	0.01	4.15	0.00	0.02
	2011	3.69	0.02	15.50	76.37	0.04	4.36	0.00	0.02
	2012	3.15	0.02	17.86	74.50	0.11	4.34	0.00	0.02
	2013	3.07	0.02	15.18	78.21	0.13	3.37	0.00	0.02
Niğde	2009	29.29	0.00	0.00	68.24	0.00	2.47	0.00	0.00
	2010	48.55	0.00	0.00	45.53	0.00	5.91	0.00	0.00
	2011	16.85	0.00	0.00	66.55	0.00	16.60	0.00	0.00
	2012	4.82	0.00	0.05	91.87	0.00	3.26	0.00	0.00
	2013	16.89	0.00	0.00	80.02	0.00	1.39	0.00	0.00

4.4. BÖLGEDE SEKTÖRDEKİ KİLİT OYUNCULAR

Niğde ilinde ihracat yapan işletmeler genel olarak gıda ve maden sektöründedir. Niğde ilinin 2013 yılında toplam ihracatı 87.729.280,01 Dolar'dır (NİTSO, 2014). İlin toplam ihracatının % 33'ünü gıda sektöründe faaliyet gösteren Göknür Gıda Göknur Gıda Mad. İth. İhrc. Tic. ve San. A. Ş. tek başına gerçekleştirmiştir. Gıda sektöründe faaliyet gösteren Drops ve Kızıklı Gıdada toplam ihracatın %7'sini karşılamaktadır. Niğde ili toplam ihracatının yaklaşık %40'nı gıda sektörü karşılamaktadır. İmalat sektöründe faaliyet gösteren Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş. Niğde ihracatının yaklaşık %15'ini, maden sektöründe faaliyet gösteren şirketler ise ihracatın %30'unu gerçekleştirmektedir. Madencilik sektöründe önemli ihracatçı firma olan Mikrokal Kalsit San. ve Tic. Ltd. Şti. nin bulunduğu NİĞTAŞ grup Niğde ilinin en büyük süt sığırcılığı işletmelerinden birine sahiptir. Aynı şekilde bu proje kapsamında bulunan bir işletmedir. Niğde ilinde büyükbaş hayvancılıkta damızlık hayvan ihracatı bulunmamaktadır. Ancak işletmelerden birisinin "Hastalıklardan arı" belgesi bulunması ve diğer işletmelerin bu konudaki farkındalığı gelecekte ihracat potansiyelini taşımaktadır.

Tablo 4.4.1. Niğde ili 2013 yılı toplam ihracatı ve önemli 10 ihracatçı firma (NİTSO, 2014)

Sıra no	Firma adı	İhracat (\$)	Oranı,%
1	Göknur Gıda Mad. İth. İhrc. Tic. ve San. A. Ş.	26.885.317,39	33
2	Ditaş Doğan Yedek Parça İmalat ve Teknik A.Ş.	12.064.915,00	15
3	Mikrokal Kalsit San. ve Tic. Ltd. Şti.	11.421.402,00	14
4	Mikron-S Mikronize Mineral Endüstri Tic. ve A.Ş.	8.031.558,05	10
5	Birko Birleşik Koyunlular Mensucat Tic. ve San A.Ş.	6.265.936,68	8
6	ZNO Kimya Metal Nakliye San. ve Tic. Ltd. Şti.	4.704.332,00	6
7	Nidaş Maden. Taşıma. Mak. İth. İhr. Kimya San. Tic. A.Ş.	4.632.986,00	6
8	Drops Gıda ve San. A.Ş.	3.712.234,97	5
9	Kızıklı Gıda San. Ve Tic. A.Ş.	1.833.106,00	2
10	Keçeci Tekstil San. ve Tic. A.Ş.	1.243.577,00	2
	TOPLAM	80.795.365,09	

4.5. BÖLGEDE SEKTÖRÜ DESTEKLEYEN KURUM VE KURULUŞLAR

Niğde ilinde tarım ve hayvancılık ile ilgili kamu ve sivil toplum kuruluşları, üretim birlikleri ve Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi arasında güçlü işbirliği bulunmaktadır. Bölgedeki sektör temsilcilerinin oluşturdukları "Tarım Platformu" 2013

yılında kurulmuştur. Niğde Üniversitesi Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi koordinasyonuyla, Niğde ilinde Ziraat Odası, Niğde İli Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği, Niğde İli Koyun Keçi Yetiştiricileri Birliği, Niğde İli Arı Yetiştiricileri Birliği, Niğde İli Süt Üreticileri Birliği, ilde bulunan meslek odalarından Ziraat Mühendisleri Odası, Veteriner Hekimler Odası, Gıda, Tarım Ve Hayvancılık İl Müdürlüğü, Kalkınma Ajanslarından AHİKA ve KOP Bölge İdaresi Başkanlığı işbirliğiyle Niğde ilinde bölgesel ve ulusal düzeyde tarımsal üretimle ilgili aşağıdaki programlar gerçekleştirilmiştir. Bu işbirliği sayesinde bölgenin hayvansal ve bitkisel üretim sorunlarına birlikte çözüm yolları üretme çalışmaları hızlanmış ve bölgesel ölçekte proje üretme çabaları hızlanmıştır.

- a. Haydi, Türkiye Başarılı Çocuklar için günde bir yumurta Paneli, 09 Ekim 2012, Niğde
- b. Koyunculuk sürü yönetimi, besleme ve sağlığı paneli, 12 Aralık 2012, Niğde
- c. Dünya Arı Günü, 29 Mayıs 2013, Niğde,
- d. Niğde 1. Gıda Tarım ve Hayvancılık Çalıştayı, 20 Haziran 2013, Niğde,
- e. İç Anadolu Bölgesi 1. Tarım ve Gıda Kongresi, 2-4 Ekim 2013, Niğde.
- f. Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Proje Etkinliği, 09 Nisan 2014, Niğde.
- g. Süt Sığırıcılığında Doğru Besleme, 19 Haziran 2014, Niğde
- h. Niğde İçin Benim de Bir Projem Var Proje Pazarı, 18-19 Ekim 2014, Niğde

5. 50 BAŞ KAPASİTELİ SERBET DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI ÖRNEK ÇALIŞMASI

5.1. GENEL YATIRIMIN MALİYETİ

Sabit Yatırımlar

50 Baş kapasiteli serbest dolaşimli kapalı sistem süt ahır, karma ve kaba yem depoları, silaj çukuru, gübre çukuru, karantina ahırından oluşan modern bir kompleks için gereken sabit yatırım değeri arsa hariç ;

Tablo 5.1.1 İcmal

6-50 BAŞ KAPASİTELİ SERBEST DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI		
İCMAL		
KISIM	TUTAR	PURSANTAJ
İNŞAAT İŞLERİ	844.497,12 TL	75,97
ELEKTRİK İŞLERİ	47.711,98 TL	4,29
MAKİNA İŞLERİ	219.339,80 TL	19,73
TOPLAM MALİYET	1.111.548,90 TL	100,00

5.2. İŞLETME SERMAYESİ İHTİYACI

İşletme sermayesinin hesaplamasında bir aylık üretim giderleri dikkate alınmıştır. İşletme sermayesi hayvan alımları, yem giderleri ve nakit ihtiyacından oluşmaktadır. Tesisin işletme sermayesi ihtiyacı aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 5.2.1 İşletme sermayesi ihtiyacı.

KALEMLER	TL
Hayvan Alım Gideri	300.000
Yem Gideri	27000
Nakit İhtiyacı	55.000
TOPLAM	880.000

5.3. YATIRIMIN FİNANSMAN KAYNAKLARI

Projenin Yatırım finansmanı, yatırımcının öz kaynağı ile karşılayacağı herhangi bir destek almayacağı varsayılmıştır. İşletme döneminde ise ziraat Bankası Kredisi kullanılacaktır.

5.4. İŞLETME DÖNEMİ BİLGİLERİ

5.4.1.Yıllık İşletme Giderleri

- Hayvan Alım Gideri

Besi materyali olarak 16-18 aylık düve satın alınacaktır. Hayvanların ortalama alış 6.000 TL/baş olarak tahmin edilmiştir. Buna göre hayvan alım bedeli:

50 baş x 6.000 tl/baş = 300.000 TL dir.

- Yem Giderler

Günlük Kaba ve Kesif olarak hayvan başına 18 TL lik yem gideri olacağı ve aylık olarak ta $18 \times 50 \times 30 = 27000$ TL lik yem gideri olacaktır. Yıllık ise 324000 TL dir.

- Aşı -İlaç -Veteriner Gideri

İşletmenin aylık 1000 TL lik aşı ve veterinerlik hizmetleri gideri olacağı hesaplanmıştır.

- İşçilik Gideri

İşletmede 1 daimi işçi çalıştırılacaktır. Brüt aylık ücret 2000 TL olacaktır. Buna göre yıllık işçilik gideri 24000 TL olarak hesaplanmıştır.

- Yakıt Enerji Gideri:

Yıllık yakıt enerji gideri 12.000 TL olarak tahmin edilmiştir.

- Bakım Onarım Gideri:

İşletme dönemi içinde işletmedeki sabit yatırımların yıllık bakım onarım gideri için 4.000 TL harcama yapılacağı kabul edilmiştir.

- Genel Giderler:

Haberleşme, seyahat, sigorta vb. için yılda 5.000 TL harcama planlanmıştır.

Tablo 5.4.1 Yıllık İşletme Giderleri

GİDERLER	TL
1-Hayvan Alımı	300000
2-Yem Gideri	324000
3-Aşı,ilaç, veteriner gideri	12000
4-İşçilik	24000
5-Yakıt – Enerji gideri	12000
6-Bakım onarım gideri	4.000

7-Genel Giderler	5.000
TOPLAM	681000

5.4.2 Yıllık İşletme Gelirleri

50 hayvanın yıl boyunca günlük 25 Kg süt verimi olacağını varsayarak $50 \times 25 \times 305 = 381250$ lt Sütün satış fiyatının 1.250 krş alırsak yıllık 476.562,5 TL gelir elde edilir.

5.5. YILLIK İŞLETME GELİR-GİDERLERİ

İşletmeye ait gelir ve giderler tablo halinde aşağıda özetlenmiştir.

Tablo 5.5.1 Yıllık İşletme Gelir – Gider Tablosu (TL)

AÇIKLAMALAR	1.yıl	2.yıl	3.yıl	4.yıl	5-10 yıl
-süt geliri	476.562	476.562	476.562	476.562	476.562
GELİRLER TOPLAMI	476.562	476.562	476.562	476.562	476.562
-Hayvan Alım Gideri	300.000				
-Yem Gideri	324000	324000	324000	324000	324000
-Aşı, İlaç - Veteriner	12000	12000	12000	12000	12000
-İşçilik gideri	24000	24000	24000	24000	24000
-Yakıt- enerji gideri	12000	12000	12000	12000	12000
-Bakım onarım gideri	4000	4000	4000	4000	4000
-Genel giderler	5000	5000	5000	5000	5000
GİDERLER TOPLAMI	719400	381000	381000	381000	381000
GELİR/GİDER FARKI	242838	95562	95562	95562	95562

5.6. MALİ TABLOLAR

5.6.1 Kar - Zarar Tablosu

Proje konusu işletme kredisinin faiz ve vergi sonrası kar-zarar tesbitinin ve bundan hareketle nakit akım tablosunun düzenlenmesi amacıyla oluşturulmuştur.

Tablo 5.6.1 Kar Zarar Tablosu

KALEMLER/Dönem	1.Yıl	2.Yıl	3.Yıl	4.Yıl	5-10. Yıl
Yıllık Gel.-Gid. Farkı	716.000	716.000	716.000	716.000	716.000
Faiz Giderleri (-)	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000
GAYRİSAFİ KAR-ZARAR	631.000	631.000	631.000	631.000	631.000
VERGİYE TABİ MATRAH	631.000	631.000	631.000	631.000	631.000
Gelir Vergisi	126.000	126.000	126.000	126.000	126.000
SAFİ KAR-ZARAR	505.000	505.000	505.000	505.000	505.000

Tablo ile ilgili açıklamalar:

a) Faiz Giderleri Hesabı: Ziraat Bankasından İşletme kredisi olarak 704.000 TL talep edilmektedir. % 40 sübvansiyonlu kredi faizi % 12 olup, yıllık ödenecek kredi faizi:

$$704.000 \text{ TL} \times \% 12 = 84.488 \text{ TL olacaktır.}$$

b) Vergi: Vergi oranı olarak brüt gelirin %20 si alınmıştır.

Tablo 5.6.2 Nakit Akım Tablosu

KALEMLER/DÖNEMLER	0	1	2	3	4	5
NAKİT GİRİŞLERİ						
A-Kredi	704.000	-	-	-	-	-
B-Özkaynak	176.000	-	-	-	-	-
C-İşletme Gelir Gider Farkı		716.000	716.000	716.000	716.000	716.000
D- Yılbaşı Eldeki nakit		-	505.000	1.010.000	1.515.000	2.020.000
Nakit Girişleri Toplamı	880.000	716.000	1.221.000	1.726.000	2.231.000	2.736.000
NAKİT ÇIKIŞLARI						
A-Sabit Yatırım Harcamaları	-	-	-	-	-	-
	880.000	-	-	-	-	-
B-İşletme Sermayesi	-	85.000	85.000	85.000	85.000	85.000
C-Faiz ve Komisyon		-	-	-	-	-
D-Borç Taksitleri		126.000	126.000	126.000	126.000	126.000
E-Vergiler						
Nakit Çıkışları Toplamı	880.000	211.000	211.000	211.000	211.000	211.000
YIL SONU ELDEKİ NAKİT	0	505.000	1.010.000	1.515.000	2.020.000	2.525.000

Tablo 5.6.3 İnşaat Yaklaşık Maliyet Tablosu

İNŞAAT YAKLAŞIK MALİYET TABLOSU							
İŞİN ADI		6-50 BAŞ KAPASİTELİ SERBEST DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI					
01-AHIR BİNASI İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK MALİYETİ							
Uygun Harcama Kaleminin	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Birimi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
DEMİR- İMALAT İŞLERİ	1	Y.23,015	14-28MM NERVURLU DEMİR	TON	6,703	1702,65	11.412,86 TL
	2	Y.23,014	08-012 NERVURLU DEMİR	TON	10,619	1727,34	18.342,62 TL
	3	Y.23.071	Her türlü profil demirlerin münferit veya birleşik olarak hazırlanması ve yerine tespit edilmesi (aşık olarak yapılan mertekler, hürdi döşemeler, mütemadi kirişler, basit olarak kullanılan münferit çatı aşıkları ve mertekleri, lentolar, hürdi döşemeler, köşe takviye demirleri, kolonlar, dikmeli	TON	54,787	3005,81	164.679,31 TL
	4	Y.23.220	Demir borudan kaynakla korkuluk yapılması, yerine konulması	KG	1577,205	4,75	7.491,72 TL
	5	Y.23,176	Çeşitli demir işleri	KG	1836,81	4,99	9.165,68 TL
	6	Y.23.011	hasır çelik 15x15 göz ebatında o6 lknervürlü demirden	TON	3,74	1783,81	6.671,45 TL
KAZI DOLGU İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması (gevşek ve bitkisel toprak, gevşek silt, kum, kil, siltli kil, kumlu kil, gevşek kil, kili kum ve çakıl, kürekle atılabilen taş toprak ve benzeri zeminler)	M3	1009,86	3,10	3.130,57 TL
DRENAJ İŞLERİ	2	15.140/4	Makine ile tuvanan kum çakıl temin edilerek, makine ile serme, sulama, sıkıştırma yapılması	M3	705,81	5,59	3.945,48 TL
BETONARME İŞLERİ	1	Y.16.050/1	C 8/10 basınç dayanım sınıfında beton dökülmesi	M3	168,51	96,8	16.311,77 TL
	2	Y.16.050/2	Basınç dayanımı C12-15()Olan Hazır beton dökülmesi	M2	198,01	100,55	19.909,91 TL
	3	Y.16.050/4	Basınç dayanımı C20-25 Olan Hazır beton dökülmesi	M3	542,42	109,35	59.313,63 TL
TAŞ İŞLERİ	1	Y.17.136	Ocak taşı ile blokaj yapılması	M3	272,86	42,48	11.591,09 TL
	1						
KALIP VEYAPI İSKELESİ İŞLERİ		21.011	Betonarme kalıp yapılması	M2	1210,02	19,59	23.704,29 TL
TUĞLA VE DUVAR İŞLERİ	1	Y.18.110/20C07	25 cm kalınlığındaki taşıyıcı olmayan bimsbeton duvar blokları ile duvar yapılması	M2	1009,38	34,31	34.631,83 TL
		18.140/D1	Suya ve yangına dayanklı alçı duvar levhaları ile çift iskeletli askı sistemli asma tavan yapılması (12 5mm tek kat alçı duvar levhası)		101,17	36,63	3.705,86 TL
		Y.18.110/20C04	15 cm kalınlığındaki taşıyıcı olmayan bimsbeton duvar blokları ile duvar yapılması	M2	81,02	23,46	1.900,73 TL
ÇATI VE SUNDURMA İŞLERİ	1	18-233/11	Mevcut ahşap, çelik, betonarme kiriş veya aşıklı çatı üzerine 60 mm polistren dolgulu alüminyum levhalar ile ısı yalıtımlı çatı örtüsü yapılması	M2	1882,72	57,00	107.315,04 TL
DÖŞEME VE DUVAR KAPLAMA İŞLERİ	1	26.006/087A	25 x 33 cm ebadında düz yüzeyli her renk ve desende seramik duvar karosu	M2	42,14	24,80	1.045,07 TL
	2	26.005/030A	33 x 33 cm ebadında düz yüzeyli her renk ve desende seramik yer karosu ile fugalı döşeme kaplaması yapılması	M2	111,65	22,96	2.563,48 TL
BOYA BADANA VE CİLA İŞLERİ	1	25.015/1	Demir imalatın 1 kat antipas 2 kat yağlı boya ile boyanması	M2	1341,55	10,78	14.461,91 TL
	2	25.046	Yeni sıva yüzeylerine renkli üç kat kireç badana yapılması	M2	1870,33	2,14	4.002,51 TL
SIVA ALÇI DERZ VE ŞAP İŞLERİ	1	27.532/MK	Kireç çimento karışımı harçla düz sıva yapılması	M2	2074,6	12,05	24.998,93 TL
CAM İŞLERİ	1	Y.28.645/C02	4+4 mm kalınlıkta 12 mm ara boşluklu çift camlı pencere ünitesi takılması	M2	52,52	43,53	2.286,20 TL
	2	Y.23.241	Plastik doğrama imalatı yapılması ve yerine konulması	KG	854,40	6,94	5.929,54 TL
				TOPLAM			558.511,47 TL

İNŞAAT YAKLAŞIK MALİYET TABLOSU							
İŞİN ADI		6-50 BAŞ KAPASİTELİ SERBEST DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI					
02-KABA YEM DEPOSU İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK MALİYETİ							
Uygun Harcama Kaleminin EK-1 de ver	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Birimi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
KAZI DOLGU İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması (gevşek ve bitkisel toprak, gevşek silt, kum, kil, siltli kil, kumlu kil, gevşek kil, kili kum ve çakıl, kürekle atılabilen taşlı toprak ve benzeri zeminler)	M3	384,74	3,10	1.192,69 TL
BETONARME İŞLERİ	1	Y.16.050/1	C 8/10 basınç dayanım sınıfında beton dökülmesi	M3	42,75	96,8	4.138,20 TL
	2	Y.16.050/2	Basınç dayanımı C12-15()Olan Hazır beton dökülmesi	M2	58,06	100,55	5.837,93 TL
	3	Y.16.050/4	Basınç dayanımı C20-25 Olan Hazır beton dökülmesi	M3	96,87	109,35	10.592,73 TL
DEMİR- İMALAT İŞLERİ	1	Y.23.015	14-28MM NERVURLU DEMİR	TON	1,712	1702,65	2.914,94 TL
	2	Y.23.014	Ø8-Ø12 NERVURLU DEMİR	TON	1,521	1727,34	2.627,28 TL
	3	Y.23.071	Her türlü profil demirlerin muntiri veya birleşik olarak hazırlanması ve yerine tespit edilmesi (aşık olarak yapılan mertekler, hurdi döşemeler, mütemadi kirişler, basit olarak kullanılan münferit çatı aşıkları ve mertekleri, lentolar, hurdi, döşemeler, kışa takımları)	TON	13,58	3005,81	40.809,88 TL
	6	Y.23.011	hasır çelik 15x15 göz ebatında ø6 lıknervürlü demirden	TON	0,979	1783,81	1.746,35 TL
TAŞ İŞLERİ	1	Y.17.136	Ocak taşı ile blokaj yapılması	M3	58,06	42,48	2.466,39 TL
ÇATI ÖRTÜSÜ	1	18241	0.50 MM.GALVANİZLİ OLUKLU SAÇ İLE ÇATI ÖRTÜSÜ YAPILMASI	M2	426,54	26,64	11.363,03 TL
KALIP VEYAPI İSKELESİ İŞLERİ	1						
		21.011	Betonarme kalıp yapılması	M2	340,00	19,59	6.660,60 TL
					TOPLAM		90.350,03 TL

3-YOLLAR VE CEVRE İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK MALİYETİ							
Uygun Harcama Kaleminin EK-1 de yer alan adı	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Birimi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
BETON İŞLERİ	1	Y.16.050/2	C12-15 BETON	M3	441,90	100,55	44.433,05 TL
DEMİR- İMALAT İŞLERİ		Y.23.011	hasır çelik 15x15 göz ebatında ø6 lıknervürlü demirden	TON	7,45	1783,81	13.294,74 TL
KAZI DOLGU İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması (gevşek ve bitkisel toprak, gevşek silt, kum, kil, siltli kil, kumlu kil, gevşek kil, kili kum ve çakıl,	M3	589,20	3,10	1.826,52 TL
	2	15.140/4	Makine ile tuvenan kum çakılı temin edilerek, makine ile serme, sulama, sıkıştırma yapılması	M3	883,80	5,59	4.940,44 TL
				TOPLAM		64.494,74 TL	

04-FOSSEPTİK BİNASI İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK MALİYETİ

Uygun Harcama Kaleminin EK-1 de ver alan adı	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Biri mi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
KAZI DOLGU VE REGLAJ İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması (gevşek ve bitkisel toprak, gevşek silt, kum, kil, siltli kil, kumlu kil, gevşek kil, killi kum ve çakıl, kürekle atılabilen taşlı toprak ve benzeri zeminler)	M3	279,68	3,10	867,01 TL
BETONARME İŞLERİ	1	Y.16.050/1	C 8/10 basınç dayanım sınıfında beton dökülmesi	M3	3,50	96,8	338,80 TL
	2	Y.16.050/4	Basınç dayanımı C20-25 Olan Hazır beton dökülmesi	M3	28,19	109,35	3.082,58 TL
DEMİR- İMALAT İŞLERİ	1	Y.23.014	08-012 NERVURLU DEMİR	TON	2,11	1727,34	3.648,14 TL
	2	Y.23.015	14-28MM NERVURLU DEMİR	TON	2,10	1702,65	3.575,57 TL
	3	Y.23.176	ÇEŞİTLİ DEMİR İŞLERİ	KG	29,88	4,99	149,08 TL
KALIP VEYAPI İSKELESİ İŞLERİ	1	21.011	Betonarme kalıp yapılması	M2	172,27	19,59	3.374,77 TL
BOYA BADANA VE CİLA İŞLERİ	1	25.015/1	Demir imalatın 1 kat antipas 2 kat yağlı boya ile boyanması	M2	3,00	10,78	32,34 TL
ÇELİK YAPIM İMALAT İŞLERİ	1	Y.23.176	Lama ve profil demirlerden çeşitli demir	KG	29,88	4,99	149,08 TL
					TOPLAM		15.217,35 TL

05-SU DEPOSU BİNASI İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK MALİYETİ							
Uygun Harcama Kaleminin EK-1 de yer alan adı	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Biri mi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
KAZI DOLGU VE REGLAJ İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması	M3	266,64	3,10	826,58 TL
BETONARME İŞLERİ	1	Y.16.050/1	C 8/10 basınç dayanım sınıfında beton dökümü	M3	6,67	96,8	645,66 TL
	2	Y.16.050/4	Basınç dayanımı C20-25 Olan Hazır beton	M3	57,00	109,35	6.232,95 TL
DEMİR- İMALAT İŞLERİ		Y.23.014	08-012 NERVURLU DEMİR	TON	1,53	1727,34	2.649,74 TL
		Y.23.015	14-28MM NERVURLU DEMİR	TON	2,63	1702,65	4.476,27 TL
		Y.23.176	ÇEŞİTLİ DEMİR İŞLERİ	KG	94,11	4,99	469,63 TL
KALIP VEYAPI İSKELESİ İŞLERİ	1	21.011	Betonarme kalıp yapılması	M2	291,77	19,59	5.715,77 TL
		25.015/1	atın bir kat antipas, iki kat sentetik boya ile boyanması	M2	3,00	10,78	32,34 TL
		21.240	Kullanılmış çam kerestesi ile çatı örtüsünün altı tahta kaplamalı ahşap oturma çatı yapılması	M2	22,12	40,2	889,22 TL
	2	21.210	Rendesiz ve çatı örtüsünün altı tahta kaplamalı ahşap oturma çatı yapılması	M2	22,12	56,28	1.244,91 TL
BOYA BADANA VE CİLA İŞLERİ	1	25.015/1	Demir imalatın 1 kat antipas 2 kat yağlı boyanması	M2	6,40	10,78	68,99 TL
	2	25.046	Yeni siva yüzeylerine renkli üç kat kireç badana	M2	108,12	2,14	231,38 TL
ÇELİK YAPIM İMALAT İŞLERİ	1	Y.23.176	Lama ve profil demirlerden çeşitli demir işleri	KG	94,116	4,99	469,64 TL
TUĞLA VE DUVAR İŞLERİ	1	Y.18.110/20C07	25 cm kalınlığındaki taşıyıcı olmayan bimsiz tuğla	M2	35,24	34,31	1.209,08 TL
ÇATI VE SUNDURMA İŞLERİ	1	18.241	Ahşap çatı üzerine 0.50 mm kalınlıkta sıcak daldırma galvanizli oluklu sac ile çatı örtüsü yapılması.	M2	22,12	26,64	589,28 TL
SIVA İŞLERİ	1	27.532/MK	Kireç çimento karışımı harçla düz siva yapılması	M2	108,12	12,05	1.302,85 TL
					TOPLAM		27.054,29 TL

06-GÜBRE CUKURU YAPISI İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK MALİYETİ							
Uygun Harcama Kaleminin EK-1 de yer alan adı	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Birimi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
KAZI DOLGU İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması (gevşek ve bitkisel toprak, gevşek silt, kum, kil, siltli kil, kumlu kil, gevşek kil, killi kum ve çakıl, kürekle atılabilen taşlı toprak ve benzeri zeminler)	M3	565,50	3,10	1.753,05 TL
DEMİR- İMALAT İŞLERİ	1	Y.23.014	08-012 NERVURLU DEMİR	TON	4,58	1727,34	7.909,49 TL
	2	Y.23.015	14-28MM NERVURLU DEMİR	TON	2,72	1702,65	4.622,69 TL
BETONARME İŞLERİ	1	Y.16.050/1	C 8/10 basınç dayanım sınıfında beton dökülmesi	M3	10,88	96,8	1.053,18 TL
	3	Y.16.050/4	Basınç dayanımı C20-25 Olan Hazır beton dökülmesi	M3	144,20	119,15	17.181,43 TL
KALIP VEYAPI İSKELESİ İŞLERİ	1	21.011	Betonarme kalıp yapılması	M2	507,72	19,59	9.946,23 TL
					TOPLAM		42.466,08 TL

07-SLAJ CUKURU YAPISI İNŞAAT İŞLERİ YAKLAŞIK

Uygun Harcama Kaleminin EK-1 de yer alan adı	No	Poz No	Yapım İşinin Adı	Birimi	Miktarı	Birim fiyat	tutarı
KAZI DOLGU İŞLERİ	1	Y.15.001/2B	Makine ile her derinlikte yumuşak ve sert toprağın kazılması (gevşek ve bitkisel toprak, gevşek silt, kum, kil, siltli kil, kumlu kil, gevşek kil, killi kum ve çakıl, küreklerle atılabilen taşlı toprak ve benzeri zeminler)	M3	191,70	3,10	594,27 TL
DEMİR- İMALAT İŞLERİ		Y.23,014	08-012 NERVURLU DEMİR	TON	3,51	1727,34	6.059,51 TL
		Y.23,015	14-28MM NERVURLU DEMİR	TON	4,12	1702,65	7.008,11 TL
BETONARME İŞLERİ	1	Y.16.050/1	C 8/10 basınç dayanım sınıfında beton dökülmesi	M3	15,98	96,8	1.546,86 TL
	3	Y.16.050/4	Basınç dayanımı C20-25 Olan Hazır beton dökülmesi	M3	214,19	109,35	23.421,68 TL
KALIP VEYAPI İSKELESİ İŞLERİ	1						
		21,011	Betonarme kalıp yapılması	M2	396,77	19,59	7.772,72 TL
					TOPLAM		46.403,15 TL

MAKINA YAKLAŞIK MALİYET TABLOSU

(Miktar + Tutarlar)

6-50 BAŞ KAPASİTELİ SERBEST DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI

02.01 - Sıhhi Tesisat

Sıra No	Poz No	Tanımı	Birimi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
1	071.112	45x55 CM KONSOLLU LAVABO YARIM AYAKLI TK. FAYANS CAMLAŞMIŞ ÇİNİ EKSTRA SINIF	AD	5,000	87,200	436,00
2	072.300	Gömme Tip Bataryalı Lavabo Tesisatı	TK	5,000	1,000	5,00
3	073.202	AYNA 40X60 CM (KRİSTAL CAM)	AD	2,000	41,600	83,20
4	075.103	ALATURKA WC TAŞI 50X60 CM EKSTRA SINIF PLAS.SIFON.	AD	2,000	68,200	136,40
5	076-400	ALATURKA WC TESİSATI	AD	2,000	38,100	76,20
6	083.103	BİR GÖZLÜ EVİYE TESİSATI, BATARYALI, PİRİNÇ SIFONLU 1.SINIF	AD	1,000	38,700	38,70
7	084.101	BİR GÖZLÜ PASLANMAZ ÇELİK EVİYE TESİSATI	AD	1,000	113,000	113,00
8	087.501	DUŞ TESİSATI	TK	1,000	142,000	142,00
9	087-602	Akrilik Monoblok gövdeli Duş Teknesi 80x80x11 cm	AD	1,000	176,000	176,00
10	089.105	UZUN MUSLUK 1/2" 1.sınıf	AD	3,000	17,100	51,30
11	090-101	sabunluk kolu	AD	2,000	12,300	24,60
12	094.100	KAĞITLIK, FAYANS	AD	2,000	17,100	34,20
13	097.503	BANYO SÜZGEÇ(Pirinç krom ızgaralı) 15X15 CM h=15.5	AD	6,000	38,300	229,80
14	104-105	Flatör 11/4"	AD	1,000	39,000	39,00
15	107-653	Yatay veya Düşey milli Santrifüj pompalı Otomatik Paket Hidrofor	AD	1,000	879,000	879,00
16	113.201	HAVALANDIRMA BORU VE ŞAPKASI ø 70 mm.(PVC)	AD	3,000	5,000	15,00
17	117.151	HERMETİK SOHBEN-LPG II	AD	1,000	590,000	590,00
18	126.101	KOLYE PRİZ ø 15-32 mm	AD	1,000	18,000	18,00
					Toplam	3.087,40

02.03 - Müşterek Tesisat

Sıra No	Poz No	Tanımı	Birimi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
1	201.206	DİKİŞLİ GALVANİZLİ ÇELİK BORU 11/4" (Bina İçi Vidalı)	M	29,000	8,500	246,50
2	204-3102	Polipropilen Temiz Su Borusu 1/2"	M	99,000	1,600	158,40
3	204-3103	Polipropilen Temiz Su Borusu 3/4"	M	79,000	2,350	185,65
4	204-3104	Polipropilen Temiz Su Borusu 1"	M	63,000	3,200	201,60
5	204-3105	Polipropilen Temiz Su Borusu 11/4"	M	22,000	4,550	100,10
6	204-401	PVC PLASTİK PİS SU BORUSU ø 50-40 mm.	M	10,000	2,050	20,50
7	204.402	PVC PLASTİK PİS SU BORUSU ø 75-70 mm.	M	47,000	3,000	141,00
8	204.403	PVC PLASTİK PİS SU BORUSU ø 100-110 mm	M	29,000	5,350	155,15
9	210.624	KÜRESEL VANA (Pirinç, Teflon Contalı) 20 a mm.	AD	4,000	14,350	57,40
10	210.626	KÜRESEL VANA (Pirinç, Teflon Contalı) 32 a mm.	AD	7,000	32,550	227,85
11	221.204	PİSLİK TUTUCU, PN 16,(Buhar+Su için,Pik Dök.)ø 32 mm	AD	2,000	66,600	133,20
12	227.204	GERİ TEPME VENTİLİ, Flanşlı Döküm Gövdeli ø 40 mm.	AD	1,000	21,350	21,35
13	230.607	11/4" C.YÜNÜ ÜZALÜM.FOLYO KAPLI BORU İZOLAS.ø 30 mm	M	29,000	5,300	153,70
					Toplam	1.802,40

AHIR MAKINA EKİPMANI

Sıra No	Poz No	Tanımı	Birimi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
1	ÖZEL-1	DURAK DEMİR SETİ	ADET	50,0	150,0 ₺	7.500,0 ₺
2	ÖZEL-2	KİLİT SETİ	ADET	50,0	150,0 ₺	7.500,0 ₺
3	ÖZEL-3	TEKLİ SULUK	ADET	4,0	50,0 ₺	200,0 ₺
4	ÖZEL-4	ÇİFTLİ DONMAZ SULUK	ADET	4,0	1.200,0 ₺	4.800,0 ₺
5	ÖZEL-5	OTOMATİK GÜBRE SIYIRICI SETİ	TK	1,0	15.000,0 ₺	15.000,0 ₺
6	ÖZEL-6	HAYVAN KAŞIMA FIRCASI	ADET	4,0	1.800,0 ₺	7.200,0 ₺
7	ÖZEL-7	5X2 SÜT SAĞIM ÜNİTESİ	ADET	1,0	150.000,0 ₺	150.000,0 ₺
8	ÖZEL-8	2 TON SÜT SOĞUTMA TANKI	ADET	1,0	22.000,0 ₺	22.000,0 ₺
9	ÖZEL-9	BUZAĞI BİBERONU	ADET	5,0	50,0 ₺	250,0 ₺
10					TOPLAM	214.450,0 ₺

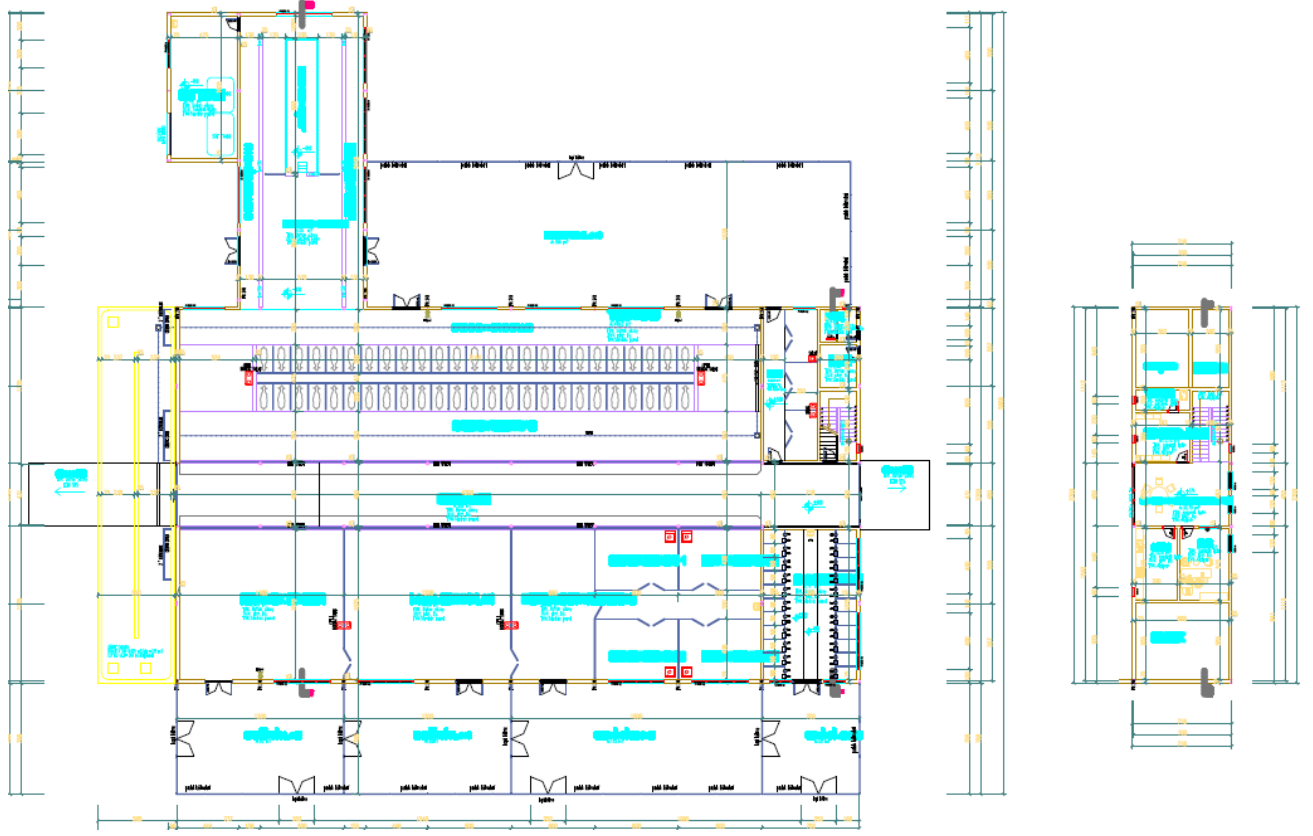
50 BAŞ KAPASİTELİ SERBEST DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI ELEKTRİK MALİYETİ
03 -AHIR-SU DEPOSU- İDARİ BİNA(ANA PANO - KOLON KABLOLARI ve JENERATÖR DAHİL)

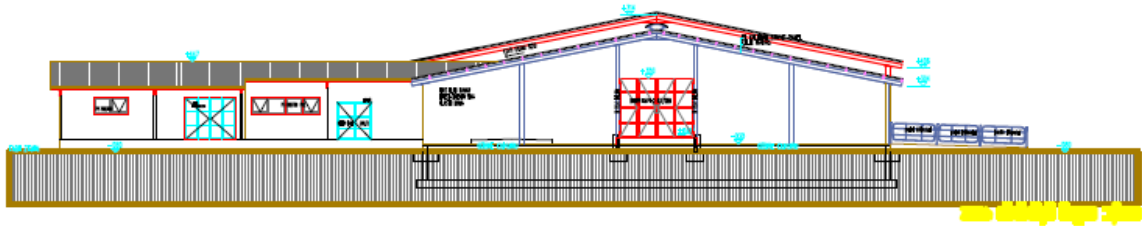
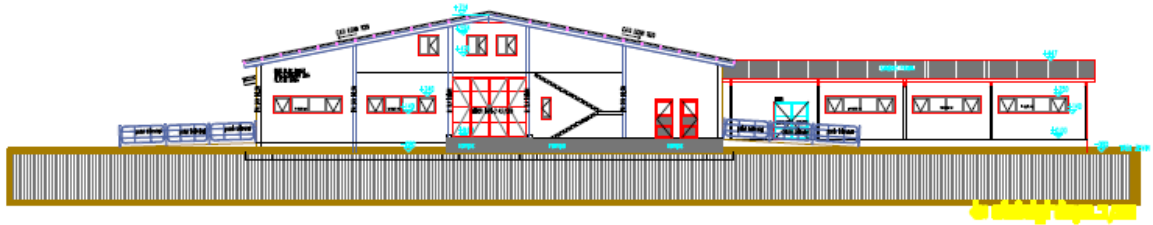
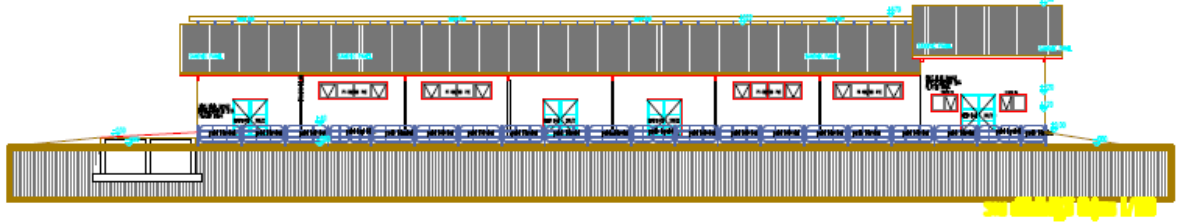
Sıra No	Poz No	Tanımı	Birimi	Miktarı	Birim Fiyatı	Tutarı
1	701-201	ÖNDEN KAPAKLI SAÇ PANO (TS EN 61439-1/2)	AD	1,000	693,00	693,00
2	702-101	İLAVE SAC PANO 800 mm.	AD	1,000	543,00	543,00
3	705-103	GöMME TİP SAC TABLO 0.20-0.30 M2. (TS EN 61439-1/2)	AD	2,000	64,00	128,00
4	705-104	GÖMME TİP SAC TABLO 0.30-0.40 M2. (TS EN 61439-1/2)	AD	2,000	76,00	152,00
5	715-307	TERMİK,MAĞNETİK KORUYUCULU ŞALTER 3*40 A.(Tablo Arkası (TS EN 60947-2)	AD	4,000	127,00	508,00
6	715-309	TERMİK,MAĞNETİK KORUYUCULU ŞALTER 3*100 A.(Tablo Arkası (TS EN 60947-2)	AD	1,000	169,00	169,00
7	715-310	TERMİK,MAĞNETİK KORUYUCULU ŞALTER 3*200 A.(Tablo Arkası (TS EN 60947-2)	AD	2,000	237,00	474,00
8	718-513	KAÇAK AKIM KORUMA ŞALTERİ 4*40 A.e KADAR(30mA)	AD	4,000	70,00	280,00
9	718-513	KAÇAK AKIM KORUMA ŞALTERİ 4*160 A.e KADAR(30mA)	AD	1,000	1.191,00	1.191,00
10	718-565	B SINIFI 250V AC,50 kA (10/350ms), FAZ-TOPRAK VEYA NÖTR-TOPRAK	AD	1,000	449,00	449,00
11	723-401	OTOMATİK KUMANDALI MERKEZİ KOMPANZASYON BATARYALARI	KVAR	20,000	62,00	1.240,00
12	724-401	ANAHTARLI OTOMATİK SİGORTA 16 A. (3KA) (TS 5018-1 EN 60898-1)	AD	24,000	5,00	120,00
13	724-406	3 FAZLI ANAHTARLI OTOMATİK SİGORTA 16 A. (3KA) (TS 5018-1 EN 60898-1)	AD	10,000	18,00	180,00
14	724-407	3 FAZLI ANAHTARLI OTOMATİK SİGORTA 40 A. (3KA) (TS 5018-1 EN 60898-1)	AD	6,000	19,00	114,00
15	724-408	3 FAZLI ANAHTARLI OTOMATİK SİGORTA 63 A. (3KA) (TS 5018-1 EN 60898-1)	AD	1,000	20,00	20,00

16	725-102	VOLTMETRE 0-500 V.a Kadar (TS 5588 EN 60051-1)	AD	1,000	17,69	17,69
17	725-202	VOLTMETRE KOMÜTATÖRÜ 4 Pozisyonlu	AD	1,000	10,00	10,00
18	725-302	AMPERMETRE 25 -100 A. (TS 5588 EN 60051-1)	AD	3,000	17,19	51,57
19	725-401	AKIM ÖLÇÜ TRAFOSU 100 - 500/5 A.	AD	6,000	18,39	110,34
20	72-731	3 FAZ REAKTİF ELEKT.ELEKTRİK SAY.3*230/400A.e Ka	AD	1,000	416,00	416,00
21	727-227	GALVANİZLİ VEYA İÇİ VE DIŞI BOYALI VİDALI ÇELİK BORU İÇİNDE BESLEME HATTI 4*2.5 mm2 NYA	MT	500,000	7,00	3.500,00
22	727-521	1KV YERALTI KABLO.KOLON VE BESLEME HATTI 3*50+25 mm2 NYY (TS IEC 60502-1)	MT	50,000	27,60	1.380,00
23	727-523	1KV YERALTI KABLO.KOLON VE BESLEME HATTI 3*25+16 mm2 NYY (TS IEC 60502-1)	MT	50,000	17,00	850,00
24	727-525	1KV YERALTI KABLO.KOLON VE BESLEME HATTI 4*10 mm2 NYY (TS IEC 60502-1)	MT	250,000	7,70	1.925,00
25	735-102	GÜVENLİK HATLI PRİZ SORTİSİ	AD	21,000	41,00	861,00
26	736.301	KURŞUNSUZ ANTİGRON MALZ.ETANŞ AYDINLATMA SORTİSİ Normal	AD	5,000	38,00	190,00
27	736-302	KURŞUNSUZ ANTİGRON MALZ.ETANŞ AYDINLATMA SORTİSİ Komitatör	AD	7,000	50,00	350,00
28	736-304	KURŞUNSUZ ANTİGRON MALZ.ETANŞ AYDINLATMA SORTİSİ Paralel	AD	62,000	16,00	992,00
29	736-303	KURŞUNSUZ ANTİGRON MALZ.ETANŞ AYDINLATMA SORTİSİ Vaevien	AD	5,000	59,00	295,00
30	742-112	TİP J3 GÖMME NOKTASAL IŞIK ARMATÜRÜ (NORMAL AMPUL)	AD	3,000	13,80	41,40
31	742-108	TİP H ATELYE ARMATÜRÜ	AD	50,000	20,69	1.034,50
32	742-333	CAM ELYAF TAKVİYELİ POLYESTER GÖVDE.U1 2*40 W.FLORESAN ARMATÜR	AD	12,000	41,79	501,48

33	742-520	HALOJEN AMPULLÜ PROJEKTÖR: MHPR - 250 W SİMETRİK REFLEKTÖRLÜ (TS 8702 EN 60598-2-5 ve TS EN 60598-2-5)	AD	17,000	322,00	5.474,00
34	742-534	DEKORATİF AMAÇLI ASMA TAVAN ARMATÜRÜ: ATY4- 4x18 W (Mat veya Şeffaf Prizmatik Pleksiglaslı)	AD	1,000	64,00	64,00
35	950-105	DİSESEL ELEKTROJEN GRUBU TESİSATI 1500 d/d. 50 KVA	AD	1,000	15.257,00	15.257,00
36	951-102	OTOMATİK DEVREYE GİRME TERTİBATI 45-100 KVA.	AD	1,000	2.860,00	2.860,00
37	982-102	BİNA İHATA İLETKENİ 30×3.5 MM GALVANİZLİ ÇELİK LAMA	MT	245,000	10,00	2.450,00
38	983-102	TOPRAK ELEKTRODU (ÇUBUK), ELEKTROLİTİK BAKIR	AD	10,000	282,00	2.820,00
Toplam						47.711,98

6-50 BAŞ KAPASİTELİ SERBEST DOLAŞIMLI KAPALI SİSTEM SÜT AHIRI						
İCMAL						
KISIM	TUTAR					PURSANTAJ
İNŞAAT İŞLERİ	844.497,12 TL					75,97
ELEKTRİK İŞLERİ	47.711,98 TL					4,29
MAKİNA İŞLERİ	219.339,80 TL					19,73
TOPLAM MALİYET	1.111.548,90 TL					100,00

6. REFERANSLAR

1. ANONİM, 2013. Şanlıurfa Büyükbaş Hayvancılık Ve Hayvansal Gıda Ürünleri Kümelenme Yol Haritası, Bu rapor, 2013 yılı TRC2/13/DFD Doğrudan Faaliyet Desteği Programı kapsamında Karacadağ Kalkınma Ajansı tarafından sağlanan mali destek ile hazırlanmıştır. Sözleşme No: TRC2/13/DFD/0021,
http://www.karacadag.org.tr/ContentDownload/Sanliurfa_Hayvancilik_ve_Hayvansal_Gida_Urunleri_Kumelenme_Yol_Haritasi_Projesi_Nihai_Raporu.pdf
2. EC, 2008. "Towards an EU Approach to Local Actors: Democratic Local Governance, Decentralization and Territorial Development" (Report of the Consultation Process), DG Development and Relations with African Caribbean and Pacific States, 2008, Brussels.
3. EC, 2013. Cattle numbers and number of holdings (2010)
http://ec.europa.eu/agriculture/statistics/agricultural/2013/pdf/c5-3-353_en.pdf
4. E-ISLAH, 2013. Türkiye Damızlık Sığır Yetiştiricileri merkez Birliği, E-İslah Veri Tabanı,
5. Elalmış Özekin, S.2011. Aile İşletmelerinde Kuşak Çatışmalarından Kaynaklanan Yönetim Sorunları Bursa İli Örneği. Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalı (Basılmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara. 2011.
6. FAO, 2014. Food Outlook, Biannual Report on Global Food Markets, (Meat and Meat Products) ISSN 0251-1959, May 2014.
7. FAOSTAT, 2014. <http://faostat3.fao.org/download/Q/QA/E>
8. Göncü, S. 2014. Süt Sığırcılığında Sürü Yönetimi,
<http://www.muratgorgulu.com.tr/altekran.asp?id=102>
9. NDSYB, 2014, Niğde Damızlık Sığır Yetiştiricileri Birliği. Rapor tarihi: 26.06.2014.
10. NİTSO, 2014. Niğde Ticaret ve Sanayi Odası verileri.
11. OECD-FAO, 2014. Agricultural Outlook 2014-2023.
<http://stats.oecd.org/viewhtml.aspx?QueryId=58643&vh=0000&vf=0&l&il=&lang=en>
12. Thornton, P.K.2010. Livestock Production: recent trends, future prospects. Phil.Trans.R.B., 365, 2853-2867.
13. TİGEM, 2013. Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü Hayvancılık Sektör Raporu,
<http://www.tigem.gov.tr/Documents/c8170276-d43b-4f36-8518-d18bec5f0559.pdf>
14. TUİK, 2014. Hayvancılık İstatistikleri,
<http://tuikapp.tuik.gov.tr/hayvancilikapp/hayvancilik.zul>

15. Ünalın, A., U. Serbestler, M. Çınar, A. Ceyhan, E. Akyol, A. Şekeroğlu, T. Erdem, S. Yılmaz, 2013. The Current Status, main Problems and Solutions of Dairy Cattle Farms in Niğde. Turkish Journal of Agriculture - Food Science and Technology, 1(2):67-72.
16. Ünalın. E. ve Şimşeker. B.. 2014. Temel İşletmecilik Bilgileri. Detay Yayıncılık. Ankara
- Feldman M. P., ve Francis, J. And Bercovitz, J., "Creating a Cluster While Building a Firm: Entrepreneurs and the Formation of Industrial Clusters", Regional Studies Publications, s. 131-132, 2005, UK.